R G B WH GR BL Grey Scale #13 C M Y K DANES-PICTA.COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Colour Chart #13
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Inches Centimetres
DANES-PICTA.COM

(39/2)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

[redacted]
Egz. Nr 1

mjr dypl. L. MUCHA

ZASADY MATERIAŁOWEGO I MEDYCZNEGO ZABEZPIECZENIA ORAZ ORGANIZACJI TYŁÓW PUŁKU W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

(Skrypt wykładu)

Akademia Sztabu Generalnego
Nr ewid. 3313
im. gen. broni K. Świerczewskiego
(42)

[redacted]
Nr 26935
26935

REMBERTÓW SIERPIEŃ 1963

(33/2)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

[redacted]
Egz. Nr 1

mjr dypl. L. MUCHA

ZASADY MATERIAŁOWEGO I MEDYCZNEGO ZABEZPIECZENIA ORAZ ORGANIZACJI TYŁÓW PUŁKU W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

(Skrypt wykładu)

Biblioteka szkoleniowa AON
Nr 3313
im. gen. broni K. Świerczewskiego

(42)

BIBL. AKAD.
Nr 26935
26935

REMBERTÓW SIERPIEŃ 1963

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

[redacted] Egz.nr... 1

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI TYŁÓW

/-/ gen.bryg. mgr L. DUDEK

Aneks do prot 12357 PR

mjr dypl. L. MUCHA

Zasady materiałowego i medycznego zabezpieczenia oraz organizacji tyłów pułku w działaniach bojowych.

/Skrypt wykładu/

Biblioteka Szkoleniowa AON
Nr ewid. 03313
im. Gen. Broni K. Świerczewskiego

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 26935

Rembertów — sierpień — 1963 r.

SPIS TREŚCI :

I. Wstęp.

II. Tyły pułku w działaniach początkowego okresu wojny.

1. Działanie tyłów pułku w okresie zagrożenia wybuchem wojny.

2. Tyły pułku w marszu na duże odległości:

a/ zabezpieczenie materiałowe;

b/ zabezpieczenie medyczne;

c/ ugrupowanie tyłów.

3. Tyły pułku w boju spotkaniowym.

4. Tyły pułku w natarciu:

a/ zabezpieczenie materiałowe;

b/ zabezpieczenie medyczne;

c/ organizacja tyłów;

d/ dowodzenie tyłami.

III. Tyły pułku w działaniach obronnych:

a/ właściwości zabezpieczenia materiałowego;

b/ właściwości zabezpieczenia medycznego;

c/ właściwości organizacji tyłów.

IV. Właściwości organizacji i pracy tyłów pułku w różnych warunkach pola walki:

a/ w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej;

b/ w działaniach nocnych;

c/ w działaniach w zimie;

d/ w działaniach w terenie lesisto-bagnistym;

e/ w działaniach w terenie górzystym;

f/ w walkach o miasto;

g/ w walkach o rejon umocniony.

LITERATURA:

1. Regulamin polowy Sił Zbrojnych PRL Sz. Gen. 250/60 rozdz. V.
2. Instrukcja o organizacji i pracy tyłów taktycznych Szt. Kwat. 24/60.
3. Instrukcja o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia. Sz. Gen. 249/60.
4. Informator techniczny uzbrojenia i sprzętu. Szt. Gen. 218/58.
5. Normy jednostek ognia amunicji Uzbr. 186/62.
6. Instrukcja o organizacji i pracy służby żywnościowej w warunkach polowych Żyw. 19/57.
7. Instrukcja o organizacji i pracy służby mps w warunkach polowych na szczeblu taktycznym MPS 18/58.
8. Instrukcja o organizacji i pracy służby mundurowej w warunkach polowych na szczeblu taktycznym Mund. 18/58.
9. Biuletyn Informacyjny nr 1/62.
10. Normy taktyczno-operacyjne Gł. Inps. 1961 r.

Niniejszy skrypt stanowi rozwinięcie zasad organizacji i pracy tyłów na szczeblu pułku podanych w Instrukcji o organizacji i pracy tyłów taktycznych - Szt. Kwat. 24/60 oraz w Biuletynie Informacyjnym nr 1/62.

W skrypcie ujęto całość zagadnień dotyczących tyłów pułku. Zwrócono przy tym szczególną uwagę na zagadnienia początkowego okresu wojny.

Podane normy i dane liczbowe są przykładowe i będą się zmieniać w zależności od warunków pola walki. Dane te, do czasu ukazania się nowych, należy stosować w czasie zajęć praktycznych, ćwiczeń grupowych oraz ćwiczeń szkieletowych.

Podstawowa część materiału znajduje się w rozdziale "Tyły pułku w natarciu". W pozostałych rozdziałach omówiono jedynie właściwości zabezpieczenia tyłowego.

I. W S T Ę P

Stale i szybko zmieniające się warunki ewentualnego przyszłego pola walki zmuszają do uaktualniania zasad postępowania w dziedzinie zabezpieczenia materiałowego i medycznego wojsk oraz organizacji tyłów. Na uaktualnianie tych zasad wypływają bezpośrednio zmiany ilościowe i jakościowe techniki bojowej będącej na wyposażeniu wojsk oraz zmiany w strukturze organizacyjnej oddziałów /ZT/ i w sposobach prowadzenia działań bojowych.

Wzrost ilości techniki bojowej w wojskach zwiększa zadania tyłów i uzależnia w dużej mierze możliwości bojowe wojsk od ich pracy. Bez ciągłego zaopatrywania pododdziałów bojowych w paliwo i amunicję współczesne uzbrojenie przedstawia minimalną wartość. Zmiany jakościowe techniki bojowej komplikują jej obsługę przez służby tyłowe lecz technika wprowadzona do wykorzystania przez tyły ułatwia im realizację zadań.

Zmiany w strukturze organizacyjnej wojsk wymagają dostosowania od niej sposobów zabezpieczenia materiałowego i medycznego.

Wzrost tempa działań i głębokości zadań powodują istotne zmiany w zużyciu środków materiałowych oraz w sposobach zaopatrywania.

Rozśrodkowanie wojsk na polu walki powoduje powstawanie dużych luk w ugrupowaniu bojowym, umożliwiając oddziaływanie nieprzyjaciela na pododdziały tyłowe nie przystosowane do walki z przeszkolonym do działań dywersyjnych nieprzyjacielem. Szybko zmieniające się sytuacje wymagać będą od tyłów znacznego skrócenia czasu na realizację zadań, a ciągłość działań bojowych zmusza tyły do wykonywania tych zadań w toku walki.

Wykorzystanie na polu walki broni rakietowej i jądrowej zwiększy straty sanitarne oraz w sprzęcie bojowym, poszerzając w znacznym stopniu zakres pracy tyłów. Zniszczenia sieci komunikacyjnej utrudnią dowóz zapasów.

Tak trudne warunki przyszłego pola walki wymagają doskonałego przygotowania teoretycznego i praktycznego oficerów kierujących zabezpieczeniem tyłowym wojsk.

II. [illegible] PUŁKU W DZIAŁANIACH POCZĄTKOWEGO OKRESU WOJNY

Możliwość zaskoczenia własnych wojsk przez nieprzyjaciela przy użyciu broni rakietowej i jądrowej wymaga utrzymania pewnej ilości związków taktycznych w stanie umożliwiającym ich użycie w ciągu krótkiego okresu czasu. Z tego względu pułki zmechanizowane i czołgów, jako zasadnicza siła związków taktycznych, muszą być gotowe w krótkim czasie do wyjścia z garnizonów w rejony alarmowe a następnie do wykonywania określonych zadań.

Aby pułk był zdolny do wykonywania zadania bojowego powinien być stale zabezpieczany pod względem materiałowym, medycznym i technicznym.

Zadania te wykonują tyły pułku, które już w okresie pokoju przygotowywane są do realizacji tych zadań.

B. Działanie tyłów pułku w okresie zagrożenia wybuchem wojny

Okres bezpośredniego zagrożenia wybuchem wojny poprzedzony jest okresem podwyższonej gotowości bojowej, podczas której tyły pułku realizują zadania zgodnie z planem wcześniej opracowanym. W tym to czasie tyły pułku powinny osiągnąć pełną gotowość do wykonania konkretnego zadania.

W naszych warunkach wykonywanie każdego zadania bojowego przez pułk poprzedzone będzie marszem prowadzonym najczęściej na duże odległości. Z tego względu w okresie podwyższonej gotowości bojowej tyły pułku muszą przede wszystkim zapewnić realizację tego zadania przez zaopatrzenie poszczególnych pododdziałów w materiały pędne i smary.

Niektóre pułki będą musiały również w tym czasie uzupełnić stan osobowy i transport drogą mobilizacji, co nakłada szczególne obowiązki na organa tyłowe pułku.

Innym bardzo ważnym zadaniem będzie przestawienie gospodarki i systemu zaopatrywania z pokojowego na polowy.

Zajmiemy się teraz bardziej szczegółowo tymi zagadnieniami.

Pułk w okresie pokojowym posiada określone zapasy ruchome środków materiałowych oraz zapasy na bieżący użytek, szczególnie żywność i mps. Biorąc pod uwagę konieczność wykonania marszu na duże odległości dochodzi się do wniosku, że o ile żywności z zapasów bieżących wystarczy na żywienie wojsk podczas marszu, to posiadane zapasy mps, a szczególnie oleju napędowego, mogą być niewystarczające. Z tego powodu w okresie zagrożenia będzie zachodzić w wielu wypadkach konieczność pobierania mps z wyznaczonych składów.

Bądą to zapasy doraźne, które należy rozdzielić do poszczególnych pododdziałów.

Zapasy doraźne mps, ze względu na konieczność ich rozdzielenia na poszczególne pojazdy mechaniczne i wozy bojowe, muszą być pobierane w drobnej tarze - beczkach 200 l /olej napędowy/ i kanistrach /benzyna samochodowa/.

Uzupełnienie zapasów mps dla pułku może się odbywać transportem pułku lub dywizji - gdy możliwości pułku są niewystarczające.

W niektórych wypadkach pułk będzie posiadał w okresie pokojowym oprócz zapasów ruchomych i bieżących również zapasy doraźne mps w drobnej tarze i wówczas należy jedynie rozdzielić je na poddziały.

Duże trudności dla tyłów pułku mogą wystąpić w przypadku gdy zapasy doraźne mps trzeba będzie dowieźć do rejonu alarmowego ze względu na brak czasu na ich przekazanie w garnizonie. Wówczas dla dowozu tych zapasów do rejonu alarmowego może zajść konieczność wykorzystania transportu pododdziałów bojowych aby uniknąć wielu przeładunków.

W tym wypadku dowóz zapasów doraźnych przez dywizję byłby prowadzony bezpośrednio do rejonu alarmowego, gdzie przekazywano by je pododdziałom.

Przy rozpatrywaniu potrzeb mps w tym okresie należy mieć na uwadze zużycie paliwa na wyjście do rejonów alarmowych oraz na dowóz zapasów i inne sprawy organizacyjno-szkoleniowe. Zużycie to /w dniu wyjścia do rejonów alarmowych/ może wynosić około 0,2-0,3 jn.

Przechodząc do zagadnienia uzupełnienia stanu osobowego i sprzętu z mobilizacji należy stwierdzić, że zakres prac w tej dziedzinie nie będzie duży, gdyż mobilizacji w skali masowej nie przewiduje się. Pomimo to na organach tyłowych będzie spoczywało dodatkowe zadanie przyjęcia ludzi, ich wyposażenia oraz przyjęcia sprzętu, jeżeli będzie on przeznaczony dla pododdziałów tyłowych.

Najważniejszym zadaniem, które będą musiały zrealizować tyły pułku w okresie zagrożenia jest przedstawienie systemu zabezpieczenia materiałowego i medycznego z pokojowego na polowy. Zadanie to będzie tym łatwiejsze do wykonania im dokładniej było ono przećwiczone w okresie pokojowym oraz im bardziej szczegółowo było przygotowane.

Należy tu mieć przede wszystkim na uwadze konieczność szybkiego wydania zapasów materiałowych i sprzętu dla pododdziałów -

/żywności "K" i "W" oraz kuchen, amunicji i mps/. Aby to zrealizować, zapasy i sprzęt oraz dokumenty muszą być przygotowane do wydawania.

Inne zadanie w tym zakresie to przygotowanie i załadowanie na transport tyłowy zapasów ruchomych przewidzianych do utrzymania na szczeblu pułku. Biorąc pod uwagę brak praktyki w prowadzeniu załadunku oraz znaczne ilości zapasów /60 - 100 ton/, należy przewidzieć odpowiednią ilość ludzi potrzebną do jego realizacji oraz odpowiedni czas.

Przy tak szerokim zakresie prac wykonywanych przez tyły w wypadku otrzymania rozkazu na wyjście do rejonów alarmowych mogą wystąpić poważne opóźnienia w opuszczeniu garnizonów stałych. W każdym wypadku pododdziały tyłowe opuszczą rejon zakwaterowania w ostatniej kolejności.

Rejon alarmowy dla pododdziałów tyłowych powinien być uprzednio rozpoznany, a cały stan osobowy musi znać drogi dojazdu do niego i miejsce rozmieszczenia. Jest to szczególnie ważne ze względu na możliwość wychodzenia w rejon alarmowy nocą, kiedy mogą być trudności w dotarciu do nakazanego miejsca rozmieszczenia.

Tyły pułku powinny rozmieszczać się w rejonie alarmowym zgodnie z zasadami ustalonymi na okres działań bojowych. Kształt rejonu zajmowanego przez pododdziały tyłowe powinien być wydłużony, tak aby umożliwić rozmieszczenia transportu wzdłuż jednej drogi czy dukty leśnej. W tych warunkach pododdziały tyłowe będą zajmowały rejon długości około 3 - 4 km. Celowym jest również rozmieszczenie poszczególnych pododdziałów tyłowych i składów w ten sposób, aby dla wykonywania marszu nie robić przegrupowań.

2. Tyły pułku w marszu na duże odległości

Marsz na duże odległości, szczególnie w początkowym okresie wojny będzie wykonywany często, ze względu na manewrowy charakter przyszłej wojny oraz rozmieszczenie związków taktycznych w okresie pokojowym.

Przed rozpoczęciem marszu należy:

- ewakuować wszystkich rannych i chorych do miejscowych szpitali /wojskowych względnie cywilnych/;
- przeprowadzić przegląd techniczny transportu i pododdziałów tyłowych w tym również sposobu załadowania środków materiałowych;
- określić zadania pododdziałów tyłowych i sposoby ich realizacji, np: uzupełnianie mps, udzielania pomocy medycznej i technicznej w czasie marszu;

- zapoznać dowódców pododdziałów bojowych ze sposobem zaopatrywania w mps, udzielania pomocy medycznej oraz określić sposób żywienia podczas marszu;
- zapewnić łączność kwatermistrza ze sztabem pułku, kwatermistrzem dywizji oraz pododdziałami tyłowymi;
- określić sposób przeprowadzenia marszu przez pododdziały tyłowe oraz sposób obrony i ochrony tyłów.

a/ Zabezpieczenie materiałowe

W materiałowym zabezpieczeniu marszu pułku główną rolę odgrywa zaopatrywanie w materiały pędne i smary. Pomimo, że obecna jednostka napełnienia dla pojazdów mechanicznych wystarcza /wg norm technicznych/ na przebycie 650 km, a dla wozów bojowych około 450 km, pułk dla pomyślnej realizacji zadania musi przed wymarszem posiadać zapasy doraźne mps. Wynika to z dążenia do podciągania w kierunku dofrontowym maksymalnej ilości zapasów, bez angażowania do tego celu specjalnych pododdziałów transportowych.

Przy obecnej mechanizacji pułku tego rodzaju rozwiązania są możliwe a nawet konieczne.

Wielkość zapasów doraźnych paliwa, które powinny być rozdzielone w drobnej tarze /beczki, kanistry/ na poszczególne wozy bojowe i pojazdy mechaniczne, średnio może wynosić 0,25 jn benzyny samochodowej i 0,5 jn oleju napędowego.

Pułk wykonując marsz na duże odległości, w granicach kilkuset kilometrów, może prowadzić go przez 3-4 doby, zatrzymując się na odpoczynki co 100 - 150 km. W czasie tych odpoczynków, trwających 2 - 4 godziny, należy m. innymi uzupełnić paliwo w zbiornikach wozów bojowych i pojazdów mechanicznych. Aby zrealizować w tak krótkim czasie uzupełnienie paliwa, powinno ono znajdować się bezpośrednio przy sprzęcie lub co najmniej w pododdziałach /batalionach, kompaniach/. Dlatego też przed rozpoczęciem marszu należy zapasy ruchome mps utrzymywane na szczeblu pułku rozdzielić wraz z transportem do pododdziałów, przyspieszając w ten sposób realizację tankowania w czasie marszu.

Przy takim rozwiązaniu transport do przewozu mps zwolni się w krótszym czasie i będzie mógł być wykorzystywany do pobrania zapasów z wyznaczonych składów w pobliżu trasy marszu. Składy te jak z powyższego wynika, winny być organizowane przez szczebel wyższy w pobliżu marszrut, w rejonach przewidywanych na odpoczynki dla maszerujących wojsk.

po pobraniu paliwa, transport z mps powinien dołączyć do pułku, a na najbliższym postoju należy go ponownie rozdzielić do pododdziałów.

Uzupełnianie paliwa w marszu może być prowadzone również w ten sposób, że poszczególne pododdziały bojowe przybywają do uprzednio przygotowanych punktów tankowania, gdzie następuje uzupełnienie paliwa z zapasów szczebla wyższego. W tym wypadku przebieg tego procesu zależeć będzie od ilości punktów tankowania, sprawności doprowadzania wozów bojowych i pojazdów mechanicznych do odpowiednich urządzeń oraz sprawności obsługi tych punktów.

W czasie organizacji i planowania marszu powinno być ustalone między innymi zużycie mps. Przy obliczaniu zużycia mps w czasie marszu należy stosować następujące współczynniki:

- dla pojazdów mechanicznych	- manewrowo-taktyczny	- 0,3
	- eksploatacyjny	- 0,4
- dla wozów bojowych	- manewrowo-taktyczny	- 0,35
	- eksploatacyjny	- 0,3

Współczynniki te należy stosować łącznie.

Współczynnik manewrowo-taktyczny obejmuje zwiększenie zużycia mps na jazdę w kolumnie, wyciąganie kolumn i ich wciąganie oraz dokonywanie objazdów zniszczonych odcinków dróg.

We współczynniku eksploatacyjnym mieści się zwiększone zużycie mps wskutek złego stanu dróg, warunków atmosferycznych oraz braku możliwości należytej obsługi pojazdów mechanicznych.

Współczynniki te są średnie i różne dla poszczególnych rodzajów działań bojowych wojsk. Dla przykładu rozpatrzmy jeden przypadek: pułk np. ma wykonać marsz na odległość 250 km.

Dla obliczenia zużycia mps stosujemy następujący wzór,

$$Z = \frac{L\ /1 + ke/\ \times\ /1 + kmt/}{S}$$ gdzie:

Z - zużycie paliwa;
L - długość trasy marszu;
ke - współczynnik eksploatacyjny;
kmt - współczynnik manewrowo-taktyczny;
S - zasięg na jednej jednostce napełnienia.

Podstawiając odpowiednie dane otrzymamy:

$$Z\ /\text{benzyny}/ = \frac{250\ /1+0,3/\ \times\ /1+0,3/}{650} = 0,7\ jn$$

$$Z\ /oleju/ = \frac{250 \times (1+0,3) \times (1+0,35)}{450} = 0,97\ jn.$$

Z wyliczeń wynika, że 250 km jest dla pojazdów mechanicznych maksymalną odległością jaką mogą one przebyć bez uzupełniania paliwa, natomiast wozy bojowe należy w tym wypadku uzupełnić na trasie marszu.

Biorąc pod uwagę wielkość zapasów ruchomych mps utrzymywanych na szczeblu pułku widać wyraźnie, że nie zapewniają one możliwości uzupełnienia paliwa na trasie marszu. Stąd wynika potrzeba posiadania zapasów doraźnych.

Duże trudności dla tyłów pułku w marszu będą wynikały z potrzeby co najmniej dwukrotnego obrotu transportu dowożącego mps w celu odtworzenia zapasów ruchomych i częściowo doraźnych podczas długich odpoczynków.

Stąd w czasie marszu należy się liczyć z dużym obciążeniem pracą kierowców pojazdów przewożących paliwo, gdyż w czasie, kiedy pułk odpoczywa, muszą oni dostarczać mps do pododdziałów. W związku z tym koniecznym jest posiadanie po dwu kierowców na te pojazdy.

/Obecnie nie przewiduje się w etatach podwójnej obsady kierowców dla tych pojazdów mechanicznych/.

Przy pobieraniu paliwa ze składów rozmieszczonych wzdłuż trasy marszu należy bezwzględnie przestrzegać terminów wyznaczonych przez szczebel nadrzędny, gdyż w przeciwnym wypadku mogą wystąpić trudności w tym zakresie ze względu na pobieranie paliwa przez inne jednostki.

Należałoby jeszcze określić sposób tankowania pojazdów mechanicznych i wozów bojowych podczas marszu.

Jeżeli chodzi o pojazdy mechaniczne, najbardziej celowym jest wymiana kanistrów, opróżnionych w czasie przystanków, na pełne dostarczone z pododdziałów tyłowych.
W wypadku braku dostatecznej ilości kanistrów na wymianę, należy dowozić benzynę w cysternach lub beczkach do pododdziałów i tam napełniać kanistry, przy pomocy których kierowcy uzupełniają paliwo w pojazdach. Uzupełnianie benzyny dla pododdziałów powinno się odbywać w miarę możliwości bezpośrednio po opróżnieniu kanistrów.

Wozy bojowe w czasie marszu może tankować załoga, w wypadku posiadania zapasów doraźnych oleju napędowego w beczkach umocowanych na specjalnych uchwytach czołgów. Po opróżnieniu tych beczek

należy dostarczyć paliwo z pododdziałów tyłowych wymieniając beczki puste na pełne. W wypadku gdy oleju tego nie wystarcza na całkowite zatankowanie należy dowozić go cysternami do poszczególnych kompanii. Tutaj cysterna może być zatrzymana w dogodnym rejonie, szczególnie gdy teren jest ciężki, a czołgi będą podjeżdżać do niej w celu uzupełnienia paliwa. W wypadku gdy wozy bojowe stoją na drodze należy podjeżdżać cysterną do każdego z nich dla dotankowania paliwa. Dostarczanie beczek z paliwem do pododdziałów czołgów można stosować w ten sposób, że samochód przejeżdżając wzdłuż kolumny, gdy ta stoi na drodze, zrzuca koło każdego czołgu potrzebną ilość beczek z paliwem a w drodze powrotnej zbiera pustą tarę.

Przeciętnie na zatankowanie dwóch czołgów jednocześnie z jednej cysterny potrzeba około pół godz. Na uzupełnienie paliwa w pododdziałach pułku, przy wykorzystaniu posiadanych zapasów, potrzeba średnio 2 - 3 godziny.

W toku marszu może być zużywana amunicja przeciwlotnicza do PKM, której uzupełnienie na przystankach należy systematycznie dokonywać z zapasów ruchomych utrzymywanych w tyłach pułku. Ze względu na niewielki tonaż tego zużycia, zagadnienie to nie odgrywa decydującej roli.

W czasie prowadzenia marszów na duże odległości należy w miarę możliwości wydawać dla żołnierzy gorące posiłki. Przed rozpoczęciem marszu należy wydać gorący posiłek oraz chleb, kawę i konserwy, które mogą być wykorzystane na pierwszym długim odpoczynku. W czasie następnego długiego odpoczynku powinna być przygotowana i wydana gorąca strawa.

Żywienie stanu osobowego w czasie marszów może być dokonywane przy wykorzystaniu rdz "S", którą należy codziennie dostarczać do pododdziałów i wydawać dla stanu osobowego. W wypadku posiadania przez pułk kuchni polowych na samochodach, należy przygotowywać gorącą strawę i wydawać ją na wszystkich długich odpoczynkach. Należy tu zwrócić uwagę na wykorzystywane źródła wody dla celów spożywczych, które powinny być każdorazowo badane pod względem przydatności wody do picia.

b/ Zabezpieczenie medyczne

Pułk w czasie marszu narażony jest na ataki nieprzyjaciela przy użyciu lotnictwa i rakiet z głowicami jądrowymi lub chemicznymi. W szczególności zagrożenie to będzie duże w rejonach długich odpoczynków oraz w czasie przemarszu przez węzły drogowe, mosty itp. oraz podczas przekraczania szerokich przeszkód wodnych. W tym czasie

nieprzyjaciel może wykonać uderzenie bronią masowego rażenia lub konwencjonalnymi środkami walki.

W zależnosci od rozmiaru strat musi być zorganizowane zabezpieczenie medyczne rannych i porażonych. Służba medyczna pułku ma przede wszystkim zadanie zabezpieczać jego działania bojowe po wprowadzeniu do walki. Dlatego też w wypadku gdy jedynie niewielka część pułku zostanie obezwładniona i pułk kontynuuje marsz, kompania medyczna pułku powinna maszerować razem z nim. Likwidacją skutków uderzenia npla zajmie się wówczas personel medyczny porażonego pododdziału, jeżeli nie zostanie obezwładniony, oraz wydzielone siły i środki z dywizji. W wypadku gdy wskutek znacznych strat pułk nie może kontynuować marszu kompania medyczna pułku wykorzystywana jest wraz ze skierowanymi ze szczebla wyższego /lub OTK/ siłami do likwidacji skutków uderzenia.

Rannych i porażonych, po udzieleniu im pierwszej pomocy przez personel medyczny, ewakuuje się własnym transportem do wyznaczonych szpitali lub punktów medycznych rozwiniętych w pobliżu trasy marszu. Szpitale te winny być organizowane lub wyznaczane co 50 - 70 km wzdłuż pasa marszu wojsk, szczególnie na rubieżach dogodnych do ataku powietrznego npla lub na rubieżach odpoczynku. Dla przyspieszenia ewakuacji rannych należy część transportu sanitarnego, posiadanego na szczeblu pułku oraz przydzielonego, rozdzielić do batalionów. W miarę potrzeby wzmacnia się również pododdziały bojowe personelem kompanii medycznej pułku.

W czasie marszu straty sanitarne pułku w wyniku napadu npla nie będą duże ze względu na rozśrodkowanie wojsk. Natomiast w rejonach odpoczynków, straty od broni masowego rażenia mogą być znaczne ze względu na brak przygotowanych ukryć.

c/ Ugrupowanie tyłów.

Jak wynika z poprzednich rozdziałów, pododdziały tyłowe pułku w czasie marszu na duże odległości nie będą ugrupowane w całości w ogonie kolumny, lecz część sił i środków tyłów pułku zostanie rozdzielona do pododdziałów bojowych.

W ten sposób kolumna tyłowa pułku będzie mniejsza aniżeli to wynika ze struktury organizacyjnej oraz zasad prowadzenia marszu.

Na ugrupowanie tyłów pułku w marszu składa się ugrupowanie pododdziałów tyłowych batalionów i pododdziałów tyłowych pułku.

Jako zasadę należy przyjąć, że pododdziały tyłowe powinny maszerować bezpośrednio za zaopatrywanymi wojskami, tzn. pododdziały tyłowe batalionu za swoimi batalionami a pododdziały tyłowe pułku na

końcu kolumny pułku. Należy również przyjąć, że na czole kolumny tyłowej przemieszczać się będą nie rozdzielone siły i środki pododdziałów medycznych a za nimi część transportu z mps i pozostałe pododdziały tyłowe.

Odległości między pododdziałami tyłowymi oraz pojazdami będą takie same jak w pododdziałach bojowych.

Przy organizacji marszu nie należy zapominać o wydzieleniu określonych sił i środków do technicznego zabezpieczenia. W jego skład powinny wchodzić warsztaty naprawcze na samochodach, samochód z olejem napędowym i benzyną, ciągniki samochodowe, samochód sanitarny i personel medyczny.

Ugrupowanie tyłów pułku w marszu - /jeden z wariantów/ pokazuje załączony schemat.

3. Tyły pułku w boju spotkaniowym

Pułk prowadząc marsz lub pościg za nieprzyjacielem często będzie narażony na przeciwdziałanie przeciwnika, w wyniku czego może dochodzić do bojów spotkaniowych.

Możliwości wysadzania desantów powietrznych na dużych odległościach od linii zetknięcia wojsk oraz dokonywania głębokich rajdów przy użyciu wojsk pancernych powodują prawdopodobieństwo zetknięcia się z nieprzyjacielem w najbardziej nieoczekiwanych rejonach. Z tego względu we wszystkich wypadkach marszu lub pościgu, przewidując nawiązanie boju spotkaniowego, należy przygotować tyły do jego zabezpieczenia pod względem materiałowym i medycznym.

Pododdziały tyłowe pułku, będącego w marszu lub pościgu, rozmieszczają się w ogonie kolumny aby nie utrudniać manewru pododdziałami bojowymi.

Podczas boju spotkaniowego należy rozwijać częściowo te elementy tyłów, które będą zaangażowane do zabezpieczenia walki pułku. Dotyczy to szczególnie kompanii medycznej pułku, która musi ewakuować rannych z pododdziałów oraz udzielać im niezbędnej pomocy medycznej. W tym celu kompania medyczna powinna częściowo rozwinąć PPM w miejscu trudnodostępnym dla nieprzyjaciela w gotowości do zwinięcia i podążania za pułkiem w wypadku uzyskania powodzenia lub wycofania się gdy nieprzyjaciel uzyska przewagę.

Biorąc to pod uwagę, nie należy częściowo rozwiniętego PPM rozmieszczać bliżej aniżeli 5 km od rubieży zetknięcia się wojsk.

Pozostałe pododdziały tyłowe z chwilą nawiązania boju spotkaniowego należy zatrzymać na osiągniętej rubieży w gotowości do uzupełniania zapasów materiałowych lub przegrupowania. Oznacza to, że będą

one zatrzymane w odległości około 15 - 20 km od rubieży zetknięcia się wojsk. Pododdziały te powinny mieć możliwość w krótkim czasie podjąć marsz za nacierającymi pododdziałami lub w wypadku niepowodzenia wycofać się na określoną rubież.

W celu otrzymywania aktualnych danych o sytuacji bojowej oraz potrzebach walczących pododdziałów kwatermistrz pułku powinien bezpośrednio po zatrzymaniu kolumny nawiązać łączność ze sztabem pułku oraz batalionami. Dla otrzymywania dokładnych danych o sytuacji bojowej i tyłowej celowym jest posiadać w takich działaniach przedstawiciela kwatermistrzostwa w sztabie pułku.

Rozpatrując zagadnienie zabezpieczenia medycznego w boju spotkaniowym należy mieć na uwadze możliwość szybkiej zmiany sytuacji bojowej. Z tego względu nie należy rannych zatrzymywać na punktach medycznych lecz bezpośrednio po wykonaniu opatrunków ewakuować ich, przydzielonym lub własnym transportem, do określonych rejonów, powiadamiając o tym kwatermistrza dywizji. Z chwilą przejścia do pościgu, rannych po opatrzeniu należy pozostawić, meldując o tym do dywizji.

W wypadku, gdy nieprzyjaciel wykona na rozwijające się pododdziały bojowe uderzenie atomowe, rannych i porażonych powinny zabrać na ocalały transport pozostałe pododdziały wyprowadzone do odwodu. Udzieleniem pomocy tym rannym zajmą się siły służby medycznej szczebla wyższego.

Bój spotkaniowy charakteryzuje się krótkotrwałością walki, z czego należy wyciągnąć wniosek, że podczas jego trwania nie zawsze trzeba będzie uzupełniać zapasy materiałowe. Tym nie mniej bezpośrednio po jego zakończeniu należy dowieźć brakujące do norm zapasy amunicji dla pododdziałów biorących udział w walkach. Biorąc pod uwagę krótki okres trwania boju spotkaniowego pułku /2-3 godziny/, zużycie amunicji może wahać się dla poszczególnych batalionów w granicach:

- amunicji strzeleckiej, artyleryjskiej 0,2 - 0,3 jo;
- amunicji czołgowej i przeciwlotniczej 0,3 - 0,5 jo.

Stosunkowo znaczne zużycie amunicji będzie wynikało często z braku możliwości zastosowania broni atomowej, ze względu na działanie własnych wojsk w ugrupowaniu nieprzyjaciela lub brak opłacalnych celów. Zużycie to wynikać będzie również z dążenia do maksymalnego wykorzystania sprzętu bojowego, będącego w stanie prowadzić ogień w związku z brakiem możliwości rozwinięcia i wykorzystania wszystkich sił i środków maszerujących w ogonie kolumn pułku.

Uzupełnienie amunicji dla batalionów powinno nastąpić w czasie gdy ród spotkaniowy przeradza się w pościg lub wycofanie. Dlatego też transport z określonymi ilościami zapasów amunicji należy przygotować i w określonym czasie skierować w rejon uzgodniony z dowódcami zaopatrywanych pododdziałów. Zapasy te w większości wypadków nie będą mogły być przeładowane na transport pododdziałów bojowych, ze względu na brak możliwości wykonywania przeładunków.

4. Tyły pułku w natarciu

Zagadnienia zabezpieczenia materiałowego i medycznego w zasadniczym rodzaju działań bojowych jakim jest natarcie, powinny być szczególnie dobrze znane przez oficerów dowódców i pracowników sztabów. Konieczność poświęcenia dużej uwagi tym zagadnieniom wynika z charakteru współczesnego natarcia powodującego znaczne trudności w realizacji zadań nałożonych na tyły.

W skrypcie nie sposób ująć wszystkich możliwych sytuacji w jakich znajdzie się pułk podczas natarcia, które będą wymagać różnorodnych rozwiązań. Tym niemniej przyswojenie i uaktualnienie zasad zabezpieczenia materiałowego i medycznego oraz organizacji tyłów powinno być podstawą do dalszego doskonalenia się w tym zakresie podczas wszelkiego rodzaju ćwiczeń.

Przy rozpatrywaniu wszelkich zagadnień dotyczących zabezpieczenia tyłowego należy wyjść od prawdopodobnego zużycia zapasów i możliwych strat materiałowych oraz medycznych, które będą określać potrzeby materiałowe oraz sposób dowozu i ewakuacji, rzutując w ten sposób na organizację tyłów.

a/ Zabezpieczenie materiałowe

Zasadnicze zadanie tyłów pułku - materiałowe zabezpieczenie pododdziałów bojowych musi być realizowane stosownie do potrzeb i zadań jakie pułk otrzymał.

Wielkość zużycia środków materiałowych w warunkach współczesnej walki radykalnie się zmienia ze względu na nowe środki obezwładnienia oraz manewrowość działań. Duże głębokości zadań i wysokie tempo natarcia oraz manewrowy charakter działań w znacznym stopniu wpływają na zwiększenie zużycia mps, a stosowanie broni atomowej zmniejsza potrzeby amunicji broni konwencjonalnej. Im większe tempo natarcia tym zużycie amunicji i mps jest mniejsze.

Współczynniki zużycia mps w natarciu, przez które należy przemnożyć ilości otrzymane z obliczenia wg norm technicznych wynoszą dla natarcia przy tempie: 30 - 40 km/dobę - 2

80 km/dobę - 1,6 60 km/dobę - 1,8

100 km/dobę - 1,5

Zużycie środków materiałowych w toku natarcia jest uzależnione od charakteru obrony nieprzyjaciela, od obezwładnienia tej obrony bronią masowego rażenia oraz od sposobów i warunków prowadzenia natarcia.

Przeciętne zużycie środków materiałowych w natarciu z bezpośredniej styczności [illegible] w pierwszym dniu walki może wynosić:

/przy tempie natarcia 25 - 60 km na dobę/:

a/ amunicji:

- strzeleckiej około 0,4 - 0,5 jo;
- artyleryjskiej i moździerzowej 1,0 - 1,5 jo;
- plot /PKM/ 1,0 - 2,0 jo;
- czołgowej 0,7 - 0,8 jo;

b/ mps:

- benzyny samochodowej 0,2 - 0,3 jn;
- oleju napędowego 0,5 - 0,7 jn.

Zużycie amunicji dla pułków pierwszorzutowych w natarciu z rejonów położonych w głębi może być mniejsze ze względu na zaskoczenie oraz bardziej zdecydowane użycie broni atomowej. Większe natomiast będzie zużycie mps. Przy tempie natarcia 60-100 km na dobę zużycie to może wynosić:

a/ amunicji:

- strzeleckiej 0,2 - 0,25 jo;
- art. i moźdź. 0,4 - 0,7 jo;
- plot /PKM/ 0,5 - 1,0 jo;
- czołgowej 0,4 - 0,7 jo;

b/ mps:

- benzyny samochodowej 0,3 - 0,4 jn;
- oleju napędowego 0,7 - 0,8 jn.

Zużycie w/w środków materiałowych w następnych dniach walki pułku kształtować się będzie w zależności do warunków zaistniałych na polu walki i może wynosić:

- amunicji w zależności od rodzaju, w granicach 50% ilości zużycia w pierwszym dniu natarcia;
- mps - w zależności od tempa natarcia i głębokości zadań.

Normy zużycia dla poszczególnych rodzajów zaopatrzenia określane przez dywizję służą za podstawę, między innymi do planowania dowozu środków materiałowych. Normy te określone są przede wszystkim na podstawie potrzeb pułku w walce oraz możliwości ich uzupełnienia. Biorąc pod uwagę te normy sztab pułku winien zaplanować sposób realizacji zadań przez pułk. Jeżeli przyznane limity zużycia np. amunicji są małe, nie można planować prowadzenia ciągłego, długotrwałego ognia, a zmniejszenie możliwości ogniowej należy rekompensować manewrem. Jest to o tyle ważne, że w ewentualnych

przyszłych działaniach, braki spowodowane np. zniszczeniem zapasów w składach będą zmuszały do ścisłego ograniczenia ich zużycia.

W przeciwieństwie do amunicji, której normy zużycia można określać biorąc pod uwagę również możliwości jej uzupełnienia, zużycie mps musi być ustalane przede wszystkim na podstawie faktycznych potrzeb. Jest to związane z możliwością regulowania zużycia amunicji i z brakiem możliwości istotnego zmniejszenia zużycia mps. Zmniejszenie zużycia amunicji może być niekiedy zrekompensowane zwiększeniem manewrowości działań, a więc zwiększeniem zużycia mps.

Z wielkości zużycia wynika, że dla materiałowego zabezpieczenia natarcia, niezbędnym staje się dostarczenie dla pułku pewnych ilości środków materiałowych ponad zapasy ruchome, szczególnie w tych wypadkach kiedy pułk będzie pokonywał rubież /strefę/ obrony npla, a broń atomowa zostanie użyta w ograniczonych ilościach.

Zapasy te mogą być dostarczone przez dywizję bezpośrednio do rejonu stanowisk ogniowych artylerii wraz z transportem jako zapasy doraźne. Dotyczy to wypadku, gdy pułk rozpoczyna działanie znajdując się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Ilość tych zapasów amunicji na SO artylerii warunkują zadania, jakie pododdziały artylerii pułku będą miały do wykonania w czasie ogniowego przygotowania natarcia i wsparcia walki.

Utrzymywanie zapasów doraźnych środków materiałowych w pododdziałach tyłowych pułku i batalionów w natarciu może mieć również miejsce, o ile środki materiałowe zostaną przydzielone wraz z transportem ze szczebla wyższego.

Biorąc pod uwagę duże tempo natarcia oraz głębokości zadań, które mogą sięgać 60 - 80 - 100 km i więcej na dobę, dla ciągłego zabezpieczenia materiałowego nacierających pododdziałów pułku, ko - niecznym jest w toku natarcia dowóz środków materiałowych, zwłaszcza amunicji, do batalionowych punktów zaopatrywania /amunicyjnych/ lub na SO pododdziałów artylerii przeciętnie dwa - trzy razy w ciągu doby. Wynika to z ograniczonych możliwości przyjęcia dowożonych zapasów przez pododdziały tyłowe batalionu. Jeżeli na przykład zużycie amunicji wynosi 0,45 jo, to dla uzupełnienia zapasów w batalionie do norm ruchomych przy jego możliwościach podjęcia 0,15 jo należy dowieźć ją trzykrotnie. Uwzględniając urzutowanie zapasów i ich zużycie, pułk w natarciu powinien otrzymać z dywizji zapasy amunicji przeciętnie jeden - dwa razy w ciągu doby walki /po wykonaniu przez pułk zadania następnego oraz pod koniec dnia walki/.

Wielkość jednostki napełnienia wozów bojowych zapewnia możliwość prowadzenia walki przez okres 1-2 dób a w pojazdach mecha-

nicznych przez 2-3 doby bez konieczności uzupełnienia paliwa. Dlatego w czasie aktywnej walki nie przewiduje się dowozu mps do pododdziałów, biorąc pod uwagę konieczność ich zatrzymywania dla uzupełnienia paliwa.

W toku natarcia, gdy zachodzi potrzeba tankowania wozów bojowych, należy systematycznie zatrzymywać kolejno poszczególne kompanie czołgów uzupełniając im paliwo. Wynika stąd konieczność stałej rotacji pierwszo i drugorzutowych pododdziałów.

Uzupełnianie paliwa należy przeprowadzać w każdej dogodnej sytuacji nie oczekując na zużycie do ustalonych norm, gdyż zwlekanie powoduje znaczne wydłużenie dróg komunikacyjnych i czasu na dowóz mps. Zależne jest ono jednak od sytuacji taktycznej, warunków dowozu i tankowania, które muszą być zawsze brane pod uwagę.

Zaopatrywanie pododdziałów pułku w mps odbywa się z zasady codziennie przez dowóz transportem pułku /w cysternach, kanistrach, beczkach/ do rejonu rozmieszczenia pododdziałów, gdzie następuje tankowanie /napełnianie zbiorników/, względnie wymiana kanistrów.

Zaopatrywanie w amunicję i żywność pododdziałów wchodzących w skład batalionów odbywa się przez batalionowe punkty zaopatrywania /oprócz pułków czołgów, gdzie zaopatruje się kompanie/, natomiast mps dowozi się do rejonów rozmieszczenia rzutów transportowych lub wozów bojowych.
Amunicję oraz materiały pędne i smary w wozach bojowych uzupełniają pododdziały tyłowe pułku. Pododdziały nie wchodzące w skład batalionów zaopatrywane są bezpośrednio przez tyły pułku.

W toku natarcia należy zwrócić szczególną uwagę na pełne zaopatrzenie pododdziałów wyznaczonych do działania w składzie oddziału wydzielonego lub do desantowania przy użyciu śmigłowców. W miarę możliwości należy zwiększyć w tych pod - oddziałach zapasy ponad normy ruchome. Nie należy również wyznaczać do prowadzenia pościgu pododdziałów, które mają poważne braki w mps, amunicji i żywności, gdyż może to spowodować ko - nieczność uzupełniania tych zapasów przy użyciu śmigłowców lub zrzutów lotniczych. Biorąc to pod uwagę należy w toku natarcia systematycznie na zmianę wyprowadzać poszczególne bataliony do drugiego rzutu /odwodu/ i odtwarzać im zapasy do przewidzianych norm.

Nie należy również zapominać w czasie natarcia, pościgu o konieczności uzupełnienia w odpowiednim czasie paliwa i amunicji w pododdziałach aby w razie silnego przeciwdziałania nieprzyjaciela mieć swobodę manewru i prowadzenia ognia.

Zaopatrywanie stanu osobowego w gorącą strawę przygotowaną w bpz - odbywa się w okresie organizacji natarcia w zasadzie trzy razy w ciągu doby. W toku natarcia, szczególnie w okresie zimowym, należy dążyć do 2-krotnego wydawania gorącej strawy, przed rozpoczęciem walki przez pułk oraz w czasie przerwy w walce lub po wykonaniu zadania.

Na 2 - 3 godziny przed rozpoczęciem walki każdy żołnierz powinien otrzymać rację suchą względnie wzmocniony gorący posiłek wraz z dodatkiem suchej żywności, którą spożyje w ciągu dnia.

Ważnym problemem w warunkach współczesnej walki jest zaopatrywanie w wodę. Zagadnienie to może występować szczególnie ostro w terenie zdobytym, w którym nieprzyjaciel może zatruć istniejące źródło wody. Często w tych warunkach może zajść konieczność dowożenia niezbędnej ilości wody do picia, przyrządzania strawy, przeprowadzenie zabiegów specjalnych itp. W tym celu należy zapewnić dodatkowe ilości tary na wodę, wykorzystując zbiorniki z zasobów miejscowych. W niektórych wypadkach może zachodzić potrzeba utrzymywania w pułku zapasów wody w ilości zapewniającej pokrycie potrzeb na 1 - 2 doby.

Zasadniczym elementem zabezpieczenia materiałowego jest dowóz zapasów materiałowych do pododdziałów pułku.

Praca tyłów pułku w tym zakresie jest trudna i odpowiedzialna, ze względu na duże ilości środków materiałowych jakie należy dowieźć do pododdziałów oraz warunki jego realizacji.

Objętość dowozu środków materiałowych, przykładowo możemy obliczyć posługując się następującym wzorem:

$$Dw = /Z - P/ + S,$$ gdzie:

Dw =objętość dowozu w toku natarcia /wyrażona w jednostkach kalkulacyjno-operacyjnych lub tonach/;

Z = zużycie w toku natarcia /np. 1,5 jo/;

P = zapasy posiadane w chwili rozpoczęcia natarcia /np. 0,8 jo/;

S = zapasy wymagane pod koniec dnia walki/np. 0,6 jo/.

Podstawiając wymienione wartości do powyższego wzoru przykładowo otrzymamy: Dw = /1,5 - 0,8/ + 0,6 = 1,3.

W przeciwieństwie do okresu organizacji natarcia, który w pewnym stopniu może charakteryzować się statyką, w toku natarcia ramię dowozu wydłuża się i jest ściśle związane z przegrupowaniem

tyłów. Jeżeli założymy, że średnie tempo natarcia wynosić będzie 5 km/godz., a prędkość transportu samochodowego ze środkami materiałowymi 10 km/godz., to dojdziemy do wniosku, że w toku natarcia pododdziały tyłowe muszą przeznaczyć 50% czasu na przesuwanie się w ślad za nacierającymi wojskami, a tylko 50% czasu na organizację kolumn z zapasami materiałowymi do pododdziałów, przyjmowanie zapasów, przeładunki itp. O ile przyjmiemy, że pułk będzie prowadził walkę 16 godz. na dobę to czas na pracę dla tyłów jest dość ograniczony i może wynosić maksimum 8 godz. W tym czasie należy dwu - trzykrotnie organizować zaopatrywanie pododdziałów pułku oraz jeden - dwa razy przyjąć środki materiałowe z dywizji.

Przy dużym tempie natarcia dowóz środków materiałowych będzie związany z wymianą transportu, tak na szczeblu pułku jak i na szczeblu dywizji. Wynika to z małej możliwości dokonywania przeładunków, które wymagają dużo sił i czasu. Przy takim rozwiązaniu transport dywizyjny będzie wykorzystywany dla dowozu środków materiałowych do pododdziałów pułków, a transport pułkowy zostanie skierowany do wykorzystania przez dywizję.

Z rozważań tych wynika, że dowóz w toku natarcia odbywać się będzie na ogniwach zmiennych, a transport przeznaczony dla dowozu z zasady będzie pracował na niepełnych obrotach /tzn., że po wykonaniu dowozu nie wróci na poprzednie miejsce, lecz skieruje się do nowego rejonu /miejsca/ zatrzymania tyłów pułku, względnie do punktu przeładunkowego /wymiany/, w którym oczekiwać będzie transportu dywizyjnego ze środkami materiałowymi dla pułku. Przeważnie będzie to miało miejsce po wykonaniu zadania następnego przez pułk. Gdy pułk przechodzi do pościgu, pusty transport pododdziałów tyłowych powinien być zatrzymany dla przyjęcia zaopatrzenia lub skierowany po jego odbiór do składów dywizyjnych.

Dowóz niektórych środków materiałowych nie zawsze dokonywany będzie z pułkowych składów do batalionowych punktów zaopatrywania. Będzie on często odbywał się bezpośrednio do pododdziałów z pominięciem PPG /względnie bez przeładunku/, gdzie środki te będą wykorzystywane. Dotyczy to szczególnie amunicji dla artylerii i moździerzy, która w przeważającej mierze będzie dowożona transportem dywizji /pułku/ na stanowiska ogniowe oraz materiałów inżynieryjno-saperskich.

Dowóz środków materiałowych może odbywać się również przy użyciu śmigłowców bezpośrednio do pododdziałów walczących, włącz-

nie do kompanii i stanowisk ogniowych artylerii. Będzie to miało miejsce w wypadku konieczności zaopatrywania desantów taktycznych lub pododdziałów odciętych od własnych wojsk w głębi ugrupowania nieprzyjaciela.

Dowóz taki może organizować jednakdywizja wykorzystując przydzielone środki z armii.

Podstawowe trudności w dowozie środków materiałowych w warunkach użycia broni jądrowej i innych środków masowego rażenia będą powodowane skażeniem dróg.

Dowóz w tych warunkach można realizować:

- pokonując zapory promieniotwórcze transportem ze środkami materiałowymi, odpowiednio zabezpieczonymi /gdy natężenie promieniowania nie przekracza dopuszczalnych norm/;
- przez obchodzenie rejonu skażonego lub przerzut środków materiałowych wraz z transportem przez zaporę promieniotwórczą przy pomocy śmigłowców;

Realizując dowóz należy zwrócić szczególną uwagę na działanie grup dywersyjnych oraz odciętych sił nieprzyjaciela, dlatego też stan osobowy pododdziałów tyłowych, dokonywujących dowóz, winien być odpowiednio przygotowany do walki z nieprzyjacielem, działającym na drogach dowozu i ewakuacji. W niektórych przypadkach dla ochrony i obrony transportu z zapasami, dowódca pułku winien wydzielić odpowiednie siły i środki. Pozostawione lub odcięte grupy nieprzyjaciela muszą być blokowane i niszczone przez własne wojska, co umożliwi realizację zaopatrywania. W rejonach, gdzie pozostały grupy npia i dowóz środków materiałowych transportem samochodowym nie jest możliwy, wydziela się do tego celu odpowiednią ilość transporterów opancerzonych i pododdziały osłony.

Reasumując należy stwierdzić, że organizacja dowozu w toku natarcia winna być bardzo elastyczna, przemyślana w kilku możliwych do realizacji wariantach, dostosowana do warunków działania pododdziałów, ich potrzeb materiałowych oraz rozwoju walki.

Zabezpieczenie medyczne

Na organizację zabezpieczenia medycznego pułku w natarciu wpływają następujące czynniki:

- wysokie tempo natarcia i znaczna głębokość zadań pułku;
- konieczność terminowego przesuwania urządzeń medycznych pułku w ślad za nacierającymi pododdziałami, przy jednoczesnym udzielaniu pomocy rannym, chorym i porażonym;

- możliwość znacznego jednoczesnego porażenia stanu osobowego pułku przez uderzenia jądrowe oraz inne środki masowego rażenia npla.

Zasadnicze trudności w medycznym zabezpieczeniu natarcia pułku wynikają z jego szybkiego tempa i rozproszenia strat co utrudnia organizację ewakuacji oraz okazywanie pomocy medycznej. W obecnych warunkach pola walki, gdy służba medyczna pododdziałów bojowych nie może udzielić wszystkim rannym szybkiej pomocy, cały stan osobowy pułku powinien znać podstawowe zasady dokonywania opatrunków.

Wprowadzenie do lecznictwa antybiotyków, środków znieczulających i innych pozwala na odroczenie udzielania pomocy chirurgicznej na czas dłuższy aniżeli dotychczas /6-8 godz./, umożliwiając ewakuację do głębiej rozwiniętych punktów medycznych.

Kompania medyczna pułku rozwija w działaniach bojowych pułkowy punkt medyczny /PPM/, którego zadaniem jest udzielanie rannym pierwszej pomocy lekarskiej. Dla udzielania pomocy rannym w toku natarcia w zasadzie nie będzie ona rozwijała PPM w namiotach, lecz wykorzysta zabudowania lub w dogodnych warunkach atmosferycznych zorganizuje przyjmowanie rannych, ich segregację oraz udzielanie pomocy na wolnym powietrzu.
W toku natarcia, kiedy ramię ewakuacji wydłuża się do 8 - 10 km, kompania medyczna wysuwa do przodu zespół opatrunkowy na samochodzie, który przejmuje rannych, udziela im pierwszej pomocy lekarskiej, umożliwiając w ten sposób przesunięcie PPM na nowe miejsce.

Ewakuację rannych z PPM i ewentualnie z sali opatrunkowej na samochodzie prowadzi batalion medyczny dywizji /bm/ swoim transportem.

Może zaistnieć sytuacja, że w okresie organizacji natarcia PPM nie będzie się rozwijał /np. gdy pułk działa na pomocniczym kierunku, względnie gdy nie przewiduje się większych strat sanitarnych w początkowym okresie natarcia/. PPM wysuwa wówczas do przodu na odległość 2 - 3 km od przedniego skraju salę opatrunkową na samochodzie dla udzielenia pomocy lekarskiej rannym i ewakuuje ich transportem kompanii medycznej do DPM.

PPM w zależności od głębokości zadań i czasokresu walki może być rozwijany trzy - pięciokrotnie w ciągu dnia walki. Wynika to z dążenia do jak najszybszego udzielenia pierwszej pomocy lekarskiej rannym przez skrócenie ogniwa ewakuacji. Możliwości PPM opracowania rannych w tych warunkach mogą być mniejsze od ogólnie

przyjętych 120 - 150 rannych/ dobę.

Rannych ze składu załóg czołgów wspierających piechotę oraz takich pododdziałów pułku jak: artylerii, saperów itp. ewakuuje się do grupy remontowo-ewakuacyjnej /GRE/, względnie bezpośrednio na PPM.

Ciężko rannych ewakuuje się samochodami sanitarnymi, w miarę możliwości bezpośrednio do dywizyjnego punktu medycznego. W coraz większym stopniu do ewakuacji tych rannych będą używane śmigłowce. Wówczas ewakuacja prowadzona będzie bezpośrednio do szpitali frontu. Lekko rannych można ewakuować środkami transportowymi ogólnego przeznaczenia, odpowiednio przystosowanymi do tego celu oraz samochodami powracającymi z dowozu.

Wielkość strat sanitarnych we współczesnych działaniach trudno jest przewidzieć, gdyż zależą one od konkretnych warunków bojowych.

Straty sanitarne należy rozpatrywać oddzielnie od broni konwencjonalnej oraz od broni jądrowej i innych środków masowego rażenia.

Wielkość strat sanitarnych od broni konwencjonalnej można ustalić w przybliżeniu na podstawie danych z drugiej wojny światowej oraz kalkulacji prowadzonych w czasie ćwiczeń itp.

W pierwszym dniu natarcia straty sanitarne wg. tych danych mogą wynosić:

a/ w pułkach pierwszorzutowych 8 - 16%;
b/ w pułkach drugorzutowych 4 - 8%;
c/ dla pułku w pościgu 4 - 6%;
d/ dla pułku w boju spotkaniowym 2 - 6%;

Straty sanitarne od broni atomowej uzależnione są przede wszystkim od ilości uderzeń jądrowych wykonanych na pułk przez nieprzyjaciela, wielkości i rodzaju wybuchów oraz rodzaju wojsk, na które wykonano uderzenia. W pz z zasady straty będą większe niż w pcz, gdyż wojska pancerne w większym stopniu są odporne na uderzenia jądrowe.

Wielkość strat pułku od broni jądrowej zależna jest również od rozśrodkowania jego pododdziałów. Znając powierzchnię rażenia broni jądrowej oraz nasycenie terenu wojskami, możemy w przybliżeniu określić wielkość strat. Na przykład jeżeli pułk zajmuje rejon o powierzchni 60 km^2, a powierzchnia rażenia danego kalibru broni atomowej wynosi 10 km^2, to pułk poniesie straty w wysokości 16% stanu. Z tego około 50% będzie rannych i porażonych, pozostałe straty to bezpowrotne. Z ogólnej ilości rannych i porażonych około 50% będzie

wymagało specjalistycznej pomocy medycznej.

Przy obliczaniu strat sanitarnych od broni jądrowej można stosować następujące wzory, które dają przybliżone dane w tym zakresie:

Wyszczególnienie	MK	SK	Uwagi
-podczas marszu wojsk	$S = \frac{320}{x}$	$S = \frac{500}{x}$	x = długość kolumny w km S = wynik w % strat całej kolumny
-w czasie natarcia lub przy doraźnie zorganizowanej obronie	$S = \frac{800}{x}$	$S = \frac{2000}{x}$	x = powierzchnia jaką zajmują wojska w km^2 S = wynik w % strat całego oddziału
-w obronie przy wykonaniu prac inżynieryjnych I kolejności	$S = \frac{320}{x}$	$S = \frac{800}{x}$	jak wyżej

W rejonie wybuchu pierwszą pomoc medyczną okazują sanitariusze grup awaryjno-ratunkowych wyznaczeni ze składu pododdziałów medycznych pułku. Dużego znaczenia nabiera tu samopomoc i wzajemna pomoc. Dla udzielenia pierwszej pomocy lekarskiej w rejonie wybuchu rozwija się cały PPM, gdy pułk został wyprowadzony z walki a także część lub całość punktów medycznych wyższych szczebli.

Pamiętać należy o tym, że udzielanie pomocy rannym w rejonie wybuchu atomowego nie powinno powodować przerwy w zabezpieczeniu medycznym nacierających pododdziałów. Dlatego też w wypadku dalszego prowadzenia natarcia kompania medyczna zabezpiecza je a likwidacją skutków uderzeń atomowych zajmuje się dywizja i armia.

Ewakuację ze skażonego rejonu wybuchu przeprowadza się transportem ogólnego przeznaczenia, a za terminową ewakuację odpowiedzialni są oficerowie kierujący likwidacją skutków uderzenia.

Obok przedsięwzięć leczniczo - ewakuacyjnych służba medyczna pułku obowiązana jest stale prowadzić rozpoznanie epidemiczno - sanitarne wojsk i terenu, zwłaszcza w toku natarcia oraz określać przydatność wody do celów konsumpcyjnych, zapobiegając w ten sposób rozpowszechnianiu się chorób zakaźnych.

c/ Organizacja tyłów

Właściwa organizacja tyłów zapewnia dogodne warunki do realizacji podstawowych zadań w zakresie zabezpieczenia tyłowego. Obejmuje ona zagadnienia:

- ugrupowanie i rozmieszczenie tyłów
- przegrupowanie tyłów;
- wykorzystanie dróg dowozu i ewakuacji;
- obrony i ochrony tyłów;
- przygotowania tyłów do wykonywania zadań.

Ugrupowanie i rozmieszczenie tyłów.

Ugrupowanie tyłów jest to rozmieszczenie pododdziałów tyłowych w stosunku do ugrupowania bojowego pułku.

Na ugrupowanie tyłów pułku w natarciu mają zasadniczy wpływ następujące czynniki:

- zadanie bojowe pułku;
- ugrupowanie bojowe pułku;
- zadania, jakie wykonują poszczególne pododdziały tyłowe pułku;
- warunki atmosferyczne i terenowe.

Pododdziały tyłowe pz /pcz/ ugrupowuje się z zasady w dwóch rejonach. W pierwszym, bliżej zabezpieczanych wojsk, pododdziały medyczne i część naprawczych /PPM, warsztaty naprawcze/ a dalej od linii styku wojsk pozostałe pododdziały tyłowe /PPG/.

Rozmieszczenie bliżej przedniego skraju pododdziałów medycznych i naprawczych pułku wynika z zadań jakie one wykonują. Potrzeba udzielania rannym w jak najkrótszym czasie pomocy medycznej oraz jak najszybszej realizacji naprawy sprzętu bojowego, warunkuje konieczność rozmieszczenia ich jak najbliżej pierwszego rzutu pułku.

Jednocześnie biorąc pod uwagę duże tempo współczesnego natarcia należy dążyć do rozmieszczenia pozostałych tyłów pułku bezpośrednio za pododdziałami bojowymi pułku.

Analizując powyższe rozważania można wyciągnąć wniosek, że tyły pułku celowym będzie rozmieszczać następująco:

1/ Tyły pułku pierwszego rzutu dywizji:

- pododdziały i urządzenia tyłowe batalionów - w ugrupowaniu bojowym batalionów lub bezpośrednio za nimi;
- punkty medyczne /PPM/, warsztaty naprawy wozów bojowych i pojazdów mechanicznych, a w razie konieczności transport z amunicją pułku - w ugrupowaniu bojowym pułku na wysokości drugiego rzutu /odwodu/ lub bezpośrednio za pierwszym rzutem pułku;
- pozostałe pododdziały tyłowe pułku /PPG/ za ugrupowaniem bojowym pułku, wykorzystując dla rozmieszczenia wolne przestrzenie w ugrupowaniu bojowym dywizji.

2/ Tyły pułku drugiego rzutu dywizji:
- pododdziały i urządzenia batalionów - w ugrupowaniu bojowym batalionów;
- PPM, warsztaty naprawcze - w ugrupowaniu bojowym pułku;
- pozostałe pododdziały i urządzenia tyłowe pułku /PPG/ - bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym pułku.

3/ W czasie przebywania pułku w rejonie ześrodkowania - tyły jego rozmieszczają się zazwyczaj w rejonie pułku.

Dla rozwinięcia pododdziałów tyłowych wyznacza się rejony rozmieszczenia. Wyznaczone rejony powinny być tak dobrane, ażeby istniała możliwość rozśrodkowanego rozmieszczenia pododdziałów tyłowych /względnie transportu ze środkami materiałowymi/. W celu stworzenia tyłom odpowiednich warunków do pracy wyznaczony rejon powinien zapewniać możliwość ich ukrycia i maskowania. Wyznaczone rejony rozmieszczenia nie mogą utrudniać realizacji zadania bojowego przez pułk. Rejony rozmieszczenia tyłów pułku powinny być wybierane w pobliżu dróg przeznaczonych /typowanych/ do dowozu i ewakuacji, w odległości nie mniejszej jak 2-3 km od opłacalnych celów uderzenia bronią masowego rażenia.

Tak w okresie organizacji natarcia jak i w toku natarcia dla rozmieszczenia pododdziałów tyłowych należy wykorzystywać naturalne ukrycia terenowe oraz różnego rodzaju wykopy wykonane przez poprzednio znajdujące się w tym rejonie wojska własne lub npla. Każdorazowo przy wyborze rejonu i rozmieszczaniu pododdziałów tyłowych należy uwzględnić konkretne warunki terenowe, ilość i stan dróg, przygotowanie terenu pod względem rozbudowy inżynieryjnej, warunków maskowania, źródeł wody itp.

Dotychczasowe rozważania i podane poprzednie zasady ugrupowania i rozmieszczania tyłów nie mają na celu dać ostatecznych rozwiązań organizacyjnych, lecz wskazać na możliwe podejście do poruszonych zagadnień. Organizacja tyłów może być w każdej konkretnej sytuacji inna, w zależności od sytuacji taktycznej, właściwości terenowych, pory roku, warunków atmosferycznych, stanu dróg itp.

W zależności od posiadanej wolnej powierzchni między elementami ugrupowania bojowego oraz od konkretnych warunków terenowych, może zachodzić możliwość lub potrzeba wyznaczenia większej lub mniejszej powierzchni dla rozmieszczenia pododdziałów tyłowych pułku /PPG/.

Poszczególne pododdziały tyłowe z zasadniczymi rodzajami zapasów materiałowych dla umożliwienia pracy powinny być rozmieszczone w odległości 1 - 1,5 km od siebie. Dotyczy to szczególnie zapasów amunicji i mps.

Przy określeniu rejonu na rozmieszczenie pododdziałów tyłowych pułku /PPG/ należy brać pod uwagę:

- możliwości rozmieszczenia transportu ze środkami materiałowymi;
- możliwości rozładowania i załadowania w jednym czasie kilkunastu samochodów w jednym składzie;
- stan dróg dojazdowych do składów i w rejonach składów;
- wykorzystanie terenu dla organizacji obrony i ochrony tyłów.

Prawidłowe rozmieszczenie pododdziałów tyłowych pułku wpływa w dużym stopniu na zmniejszenie strat w ludziach, sprzęcie i w środkach materiałowych - spowodowanych oddziaływaniem nieprzyjaciela, stwarzając dogodniejsze warunki dla pracy pododdziałów tyłowych.

Przegrupowanie pododdziałów tyłowych pułku

Pododdziały tyłowe pułku nie mogą być stale w ruchu ze względu na to, że muszą wykonywać wiele prac takich jak: zaopatrywanie pododdziałów bojowych, udzielanie pomocy rannym, naprawę techniki bojowej. Aby mogły one wykonywać swoje zadanie, a jednocześnie nie odrywać się zbytnio od nacierających pododdziałów, muszą przegrupować się /o ile zachodzi ku temu potrzeba/ co pewien okres.

Przegrupowanie poszczególnych pododdziałów tyłowych pułku w natarciu, związane jest z zadaniem jakie pułk wykonuje i wynikającymi stąd potrzebami w dziedzinie materiałowego, technicznego i medycznego zabezpieczenia tych zadań. Przy zakładanym obecnie tempie natarcia pododdziały tyłowe pułku prowadząc marsz zatrzymują się na krótki okres dla realizacji swych zadań.

PPM oraz warsztaty naprawcze wozów bojowych i pojazdów mechanicznych zatrzymują się dla zabezpieczenia walki o każdą rubież obrony przeciwnika.

PPG zatrzymuje się po wykonaniu przez pułk każdego zadania dla zabezpieczenia realizacji kolejnego.

W ten sposób PPM i warsztaty naprawcze mogą zatrzymywać się 3 - 5 razy na dobę, a pozostałe pododdziały tyłowe pułku PPG 2 - 3 razy na dobę.

Przegrupowując się w toku natarcia pododdziały tyłowe powinny rozmieszczać się na takich odległościach od pododdziałów bo-

jowych, na jakich znajdowały się w rejonie wyjściowym do natarcia, gdyż umożliwia im to wydajną pracę, względnie, o ile na to pozwalają warunki, na odległościach mniejszych.

W każdym wypadku przegrupowanie pododdziałów tyłowych pułku należy przeprowadzać z takim wyliczeniem, by ich oderwanie się od walczących pododdziałów nie utrudniało zaopatrywania i obsługi wojsk /20 - 30 km/.

W wypadku, gdy przewiduje się obezwładnienie obrony nie - przyjaciela bronią masowego rażenia a stąd i wysokie tempo natarcia, pododdziały tyłowe pułku w rejonach wyjściowych powinny być w większości zwinięte i gotowe do przesunięcia w ślad za pododdziałami bojowymi. Podczas opanowywania z marszu obrony npla lub w natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, pododdziały tyłowe przesuwają się w samodzielnych kolumnach lub w ugrupowaniu marszowym pułku, a pododdziały tyłowe batalionów - w ogonie kolumn batalionów lub w składzie kolumn pododdziałów tyłowych pułku w stałej gotowości do zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego wojsk. Zatrzymują się one z chwilą rozwinięcia sił głównych zaopatrywanych pododdziałów w gotowości do dalszego przegrupowania lub zabezpieczania wojsk.

Przesunięciem pododdziałów tyłowych pułku kieruje kwatermistrz, który ustala drogi marszu oraz rejony /miejsca/ ich zatrzymania stosowanie do decyzji dowódcy pułku.

Każdorazowo po przegrupowaniu pododdziałów tyłowych kwatermistrz pułku powinien bezzwłocznie meldować o tym kwatermistrzowi dywizji oraz zawiadomić sztab pułku wskazując nowe rejony rozmieszczenia.

Po przesunięciu do nowych rejonów, pododdziały tyłowe rozwijają się tylko w wypadku zaistnienia konieczności uzupełnienia zapasów w pododdziałach bojowych, przyjęcia środków materiałowych, udzielenia pomocy medycznej, naprawy uszkodzonego sprzętu itp. W zależności od sytuacji /potrzeb/, rozwinięcie ich może być częściowe lub całkowite.

Przegrupowanie PPM związane jest z wyewakuowaniem znajdujących się tam rannych do DPM. Aby jednak umożliwić przesunięcie PPM i zabezpieczyć ewakuację rannych z pododdziałów bojowych w toku natarcia, ranni muszą być w pewnych wypadkach pozostawiani w rejonie dotychczasowego rozmieszczenia PPM, do czasu ewakuacji lub przybycia do tego rejonu DPM.

Przed przegrupowaniem pododdziałów tyłowych kwatermistrz pułku obowiązany jest przeprowadzić rekonesans rejonu, w którym zamierza je rozmieścić. Bardzo ważnym zagadnieniem jest przeprowadzenie w nowym rejonie rozpoznania promieniowania.

Dla przeprowadzenia rekonesansu rejonu rozmieszczenia pododdziałów tyłowych kwatermistrz pułku wyznacza stałą grupę rekonesansową /w składzie 2-3 oficerów i dozymetrysta/, która wyjeżdża wcześniej do rejonu ustalonego z mapy. Grupa ta może być okresowo wzmacniana dla wykonania określonych zadań w wypadkach trudności np. wprowadzenia kolumny tyłowej itp. Grupa ta powinna określić:

- drogi dojazdu;
- miejsce na rozmieszczenie poszczególnych elementów PPG biorąc pod uwagę: pojemność rejonu, stan maskowania, możliwości ukrycia transportu i ludzi w naturalnych lub przygotowanych ukryciach;

Zadaniem tej grupy jest również wprowadzenie kolumny tyłowej do rejonu rozmieszczenia. Jest to szczególnie ważne gdy przegrupowanie odbywa się w nocy, kiedy mogą być znaczne trudności z właściwym rozmieszczeniem poszczególnych pododdziałów tyłowych.

Oprócz rekonesansu rejonów rozmieszczenia tyłów należy w miarę potrzeby przeprowadzać rekonesans dróg dowozu i ewakuacji. Należy wówczas ustalić stan nawierzchni i możliwą do osiągnięcia prędkość jazdy transportu a także stan mostów, możliwości objazdów, możliwości niespodziewanego napadu grup dywersyjnych nieprzyjaciela na kolumny zaopatrzeniowe itp.

Drogi dowozu i ewakuacji

Pułk zmechanizowany pierwszego rzutu dywizji powinien na odcinku natarcia dysponować co najmniej jedną drogą dowozu i ewakuacji. Droga ta powinna być zdatna do wykorzystania przez transport samochodowy, o nawierzchni twardej - łatwej do dezaktywacji i usuwania z niej skażeń.

Biorąc pod uwagę dużą intensywność ruchu na pułkowej drodze dowozu i ewakuacji /przegrupowanie wojsk, w tym i tyłów, przewozy zaopatrzeniowe i ewakuacyjne/, powinna ona posiadać stosunkowo dużą przelotowość.

Droga dowozu i ewakuacji pz pierwszego rzutu dywizji przebiega od składów pułku /PPG/ do rejonów rozmieszczenia urządzeń tyłowych batalionów pierwszego rzutu. Na linii rozmieszczenia pułkowych składów /PPG/ powinna się ona łączyć z dywizyjną rokadą zaopatrzeniową lub drogą dowozu i ewakuacji dywizji, a na linii rozmieszczenia urządzeń tyłowych batalionów - z drogami dojazdowymi do bata-

lionowych urządzeń tyłowych /pułkową rokadą, pełniącą rolę rokady zaopatrzeniowej pomiędzy pierwszym a drugim rzutem pułku/.

Pułkową drogą dowozu i ewakuacji dla pułków pierwszego rzutu wyznacza dowódca pułku na wniosek kwatermistrza pułku. Określa on przebieg dróg w rejonie wyjściowym do natarcia oraz ich przedłużenie na głębokość zadań pułku.

Tak w okresie organizacji natarcia, jak i w toku natarcia dla dowozu i ewakuacji wykorzystuje się drogi przygotowane przez wojska. Pułki drugiego rzutu dywizji, artyleria oraz oddziały wzmocnienia i wsparcia nie otrzymują z zasady oddzielnych dróg dowozu i ewakuacji, a korzystają z dróg pułków pierwszego rzutu dywizji, zgodnie z decyzją dowódcy dywizji, względnie z decyzją tego dowódcy, na którego korzyść działają.

W pasie natarcia pułku regulację ruchu na pułkowej drodze i ewakuacji organizuje sztab ogólnowojskowy, a na drogach dojazdowych do rejonów rozmieszczenia pododdziałów tyłowych /PPG/ regulację ruchu oraz ich utrzymanie organizuje kwatermistrz pułku.

Przewozy pułkowymi drogami, zwłaszcza w okresie organizacji natarcia powinny odbywać się w zasadzie w warunkach ograniczonej widoczności, dlatego drogi te należy przygotować do ruchu samochodowego w takich warunkach.

Obrona i ochrona tyłów

Celem obrony i ochrony tyłów jest:

- zabezpieczenie pododdziałów i urządzeń tyłowych pułku przed napadem npla;
- zabezpieczenie środków materiałowych przed zniszczeniem, skażeniem lub kradzieżą;
- zapewnienie bezpieczeństwa pracy pododdziałom tyłowym w rejonach rozmieszczenia, w czasie marszu oraz na drogach dowozu i ewakuacji;

Dla osiągnięcia tych celów należy wykonać szereg przedsięwzięć z dziedziny zabezpieczenia bojowego w zakresie dotyczącym tyłów pułku, a szczególnie z dziedziny obrony przed środkami masowego rażenia oraz maskowania rejonów rozmieszczenia tyłów. Do przedsięwzięć tych należą:

- organizacja służby wartowniczej i patrolowania w rejonach rozmieszczania tyłów oraz patrolowania na drogach dowozu i ewakuacji;

- przygotowanie posiadanych sił i środków do obrony tyłów na wypadek napadu npla /zwłaszcza w toku natarcia w terenie zdobytym/;
- organizacja powiadamiania i alarmowania pododdziałów tyłowych;
- organizacja ciągłego i aktywnego rozpoznania chemicznego, promieniowania i bakteriologicznego w zajmowanych rejonach rozmieszczenia pododdziałów tyłowych oraz na drogach dowozu i ewakuacji;
- rozśrodkowane rozmieszczenie pododdziałów i urządzeń tyłowych i rozmieszczenie ich z dala od możliwych obiektów uderzeń npla;
- ukrycie pododdziałów i urządzeń tyłowych przez wykorzystanie właściwości terenu i rozbudowę wykopów dla stanu osobowego, środków materiałowych i sprzętu w celu zabezpieczenia ich przed zniszczeniem;
- przygotowanie sił i środków do likwidacji skutków napadu bmar npla i likwidacji pożarów;
- staranne maskowanie rejonów rozmieszczenia i pracy pododdziałów tyłowych.

Na czoło wszystkich przedsięwzięć w zakresie obrony i ochrony tyłów pułku wysuwają się czynności związane z obroną przeciwatomową gdyż ta odpowiednio zorganizowana zapewnia jednocześnie większość wymagań z zakresu innych rodzajów zabezpieczenia bojowego tyłów /obrony przeciwlotniczej, przeciwchemicznej, zabezpieczenia przeciwpożarowego itp/.

Biorąc pod uwagę ograniczone możliwości pododdziałów tyłowych pułku w wykonaniu prac ziemnych własnymi siłami oraz krótki zazwyczaj okres przebywania w jednym rejonie, niezbędnym staje się w jak największym stopniu wykorzystywanie naturalnych ukryć terenowych oraz pozostawionych przez wojska.

Oprócz obrony tyłów przed bmar należy zapewnić należytą ochronę zapasów i transportu w rejonach zatrzymania tyłów oraz na marszrutach, szczególnie ze względu na szerokie możliwości oddziaływania grup dywersyjno - rozpoznawczych nieprzyjaciela na drogi komunikacyjne.

Obronę i ochronę tyłów organizuje kwatermistrz pułku zgodnie z wytycznymi dowódcy pułku i planami zabezpieczenia bojowego opracowanymi przez sztab pułku. Oddzielnie organizuje się ochronę i obronę dla poszczególnych pododdziałów tyłowych, a więc dla pułkowego punktu gospodarczego, pułkowego punktu medycznego i warsztatów naprawczych.

Dowódcy pododdziałów tyłowych, którzy są jednocześnie komendantami obrony i ochrony tych punktów opracowują na podstawie wytycznych kwatermistrza plan ochrony i obrony podległych im pod - oddziałów, w którym należy ująć wszystkie przedsięwzięcia wykony - wane dla zapewnienia bezpieczeństwa tyłów.

W szczególności należy ustalić:

- organizację powiadamiania o zagrożeniu /sygnały, sposób zachowania się/;
- sposób, siły i środki rozpoznania skażeń /posterunki, ich wypo - sażenie/;
- wykorzystanie terenu oraz rozbudowy inżynieryjnej dla ukrycia wojsk;
- sposób maskowania i rozśrodkowanie pododdziałów oraz transportu;
- rozpoznanie sanitarno-epidemiczne wody, terenu itp;
- ilość i skład posterunków ochronnych;
- sposób działania w wypadku napadu grup dywersyjnych nieprzyjaciela.

Ochronę i obronę tyłów organizuje się we wszystkich warunkach i każdej sytuacji bojowej.

Dowodzenie tyłami

Dowodzenie tyłami jest częścią składową dowodzenia wojskami i wyraża się w ciągłym kierowaniu pododdziałami tyłowymi w zakresie całkowitego i terminowego zabezpieczenia materiałowego, technicznego, medycznego i obsługi wojsk.

Całkowitą odpowiedzialność za zabezpieczenie materiałowo-techniczne, medyczne i obsługę wojsk ponosi dowódca pułku.

Z ramienia dowódcy tyłami pułku dowodzi kwatermistrz, który jest odpowiedzialny za ich organizację i pracę.

Wytyczne kwatermistrza pułku w zakresie organizacji tyłów i dowozu środków materiałowych obowiązują wszystkich szefów rodzajów wojsk i służb pułku.

W zakres dowodzenia tyłami pułku wchodzą zagadnienia związ - zane z dowodzeniem pododdziałami tyłowymi pułku oraz organizacją zabezpieczenia materiałowego. Te dwa kierunki różne pod względem treści, są ściśle ze sobą związane i wzajemnie na siebie wpływają. Dlatego kwatermistrz pułku w czasie wypracowywania decyzji powinien brać pod uwagę wzajemne ich oddziaływanie.

Szczególnie ważnymi zagadnieniami wpływającymi na sprawne dowodzenie tyłami w natarciu są:

- stała znajomość przez kwatermistrza pułku sytuacji bojowej oraz rozkazów, zarządzeń czy wytycznych kwatermistrza dywizji i dowódcy pułku, mających wpływ na organizację i pracę tyłów;
- bieżące informowanie szefa sztabu o sytuacji tyłowej;
- stałe zbieranie danych o stanie tyłów i materiałowym zabezpieczeniu pododdziałów;
- terminowe składanie meldunków do dywizji o stanie tyłów;
- nieprzerwane prowadzenie rozpoznania promieniowania rejonów roz - mieszczenia tyłów i dróg dowozu i ewakuacji;
- doprowadzenie na czas do wykonawców i pododdziałów zarządzeń;
- sprawna organizacja łączności z SD, pododdziałami tyłowymi i kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia dywizji.

Podstawę organizacji tyłów i zabezpieczenia materiałowego wojsk stanowią: decyzja dowódcy pułku, wyciąg z rozkazu /zarządzenia/ kwatermistrzowskiego dywizji oraz dane o stanie tyłów i zabezpieczeniu materiałowym pododdziałów.

Dowódca pułku po otrzymaniu zadania bojowego i po przeprowadzeniu analizy zadania, sam lub przez szefa sztabu zapoznaje sztab pułku, dowódców i szefów służb a w tym i kwatermistrza pułku z zadaniem jakie otrzymał pułk oraz z ogólnym zamiarem walki. W tym samym czasie może też wydać wytyczne do przygotowania i przedstawienia mu przez kwatermistrza danych o stanie tyłów i propozycji organizacji zabezpieczenia walki przez tyły /jeżeli będzie ich wysłuchiwał/.

W czasie gdy dowódca pułku otrzymuje zadanie bojowe od dowódcy dywizji, kwatermistrz pułku może otrzymać od kwatermistrza dywizji zarządzenie kwatermistrzowskie. Na podstawie znajomości zadania pułku, zamiaru walki dowódcy pułku i zarządzenia kwatermi - strzowskiego dywizji, kwatermistrz pułku przeprowadza analizę za - dania oraz ocenę położenia tyłów przy współudziale i pomocy szefów zaopatrzenia i służb.

Należy tu podkreślić, że sposób pracy kwatermistrza nad podjęciem decyzji będzie zależał od wielu czynników, a przede wszystkim od posiadanego czasu orgz sytuacji i stylu pracy dowódcy i sztabu. W każdym jednak wypadku kwatermistrz pułku podejmując decyzję powinien przeprowadzić:

- kalkulację ogólnej ilości czasu na zabezpieczenie działania bojowego;
- analizę działania bojowego;
- ocenę sytuacji bojowej i tyłowej.

Analiza zadania pułku przeprowadzona przez kwatermistrza

powinna umożliwić mu ustalenie koncepcji organizacji zabezpiecze - nia materiałowego, medycznego oraz organizacji tyłów. W analizie zadania należy szczególną uwagę zwrócić na:

- czas przewidziany na organizację natarcia;
- szerokość pasa natarcia i głębokość zadania;
- sposób wykonywania zadania przez dywizję i pułk;

Z analizy zadania winny wyniknąć wnioski odnośnie rozmieszczenia i przegrupowania tyłów, skupienia głównego wysiłku przy realizacji zadań przez tyły oraz sposobu wykonania zadań.

W ocenie położenia kwatermistrz pułku powinien rozpatrzyć:

a/ w zagadnieniu zabezpieczenia materiałowego:
   - stan zapasów materiałowych;
   - potrzeby środków materiałowych w jednostkach kalkulacyjno-operacyjnych i tonach oraz zużycie i straty;
   - możliwości transportu dowozu środków materiałowych;
   - sposób realizacji dowozu i zaopatrzenia;

b/ w zagadnieniu organizacji tyłów:
   - teren pod względem możliwości rozmieszczenia, maskowania, obrony i ochrony tyłów, możliwości przegrupowania i dowozu /drogi, mosty/;
   - warunki meteorologiczne i porę doby;
   - przygotowanie pododdziałów tyłowych do zabezpieczenia materiałowego oraz obrony i ochrony.

Wnioski z analizy zadania i oceny położenia, stanowią propozycje kwatermistrza dla dowódcy pułku.

Propozycje i prośby kwatermistrz przedstawia dowódcy pułku w oznaczonym przez niego terminie. Dowódca pułku po przeprowadzeniu oceny położenia, w ramach której wysłuchał danych poszczególnych dowódców i szefów służb, a w tym kwatermistrza pułku i st.lekarza pułku, może wydać wytyczne do przegrupowania, zabezpieczenia bojowego, a w tym i wytyczne dla tyłów.

Wytyczne dla tyłów służą kwatermistrzowi pułku do wydania zarządzenia kwatermistrzowskiego:

W zarządzeniu tym podaje się:

- przebieg pułkowych dróg dowozu i ewakuacji - zasadniczą i kontrolowaną;
- rejon rozmieszczenia lub rubieże rozwinięcia /zatrzymania/ w toku natarcia tyłów pułku;
- normy zużycia dla pododdziałów na dzień walki;

- terminy, ilości i miejsce dowozu lub pobierania środków materiałowych.

Ponadto w zależności od potrzeb kwatermistrz pułku ustala:

- sposób żywienia stanu osobowego pułku;
- organizację zabezpieczenia medycznego pododdziałów tyłowych;
- organizację zabezpieczenia technicznego pododdziałów tyłowych;
- organizację obrony i ochrony tyłów;
- organizację łączności.

W zasadzie dowódcy batalionów przybywając do dowódcy pułku na czas stawiania zadań bojowych, otrzymują od kwatermistrza i st. lekarza pułku wyjaśnienia dotyczące zagadnień tyłowych.

Kwatermistrz i st. lekarz pułku wysłuchawszy zadań bojowych, wytycznych do zabezpieczenia bojowego działań oraz wytycznych dla tyłów planują i organizują materiałowe oraz medyczne zabezpieczenie.

Planowanie zabezpieczenia materiałowego polega na:

- ustaleniu potrzeb materiałowych;
- ustaleniu objętości dowozu;
- ustaleniu możliwości transportu tyłowego i sposobu jego wykorzystania.

Dla ustalenia potrzeb materiałowych należy posiadać dane:

- o stanie zapasów w pododdziałach i tyłach pz;
- o przewidywanym zużyciu środków materiałowych w okresie rozpatrywanym;
- o wielkości zapasów jakie należy posiadać;
- o ilości dostarczanych środków materiałowych przez szczebel zaopatrujący.

Przy kalkulacjach prowadzonych przez kwatermistrza pułku wystarczają dane o ogólnych potrzebach pododdziałów razem wzięte. Szefowie służb i zaopatrzenia powinni planować potrzeby materiałowe poszczególnych pododdziałów bojowych.

Dla ustalenia objętości dowozu należy posiadać:

- aktualny ciężar jednostek kalkulacyjno-operacyjnych;
- dane o potrzebach materiałowych w jko.

W celu ustalenia możliwości i sposobu wykorzystania transportu dla dowozu należy:

- obliczyć jednorazową zdolność załadowczą transportu z uwzględnieniem współczynników załadowania;
- ustalić czas pełnego obrotu transportu;
- ustalić ilość posiadanego czasu i porównać go z potrzebami na realizację dowozu;

- ustalić czas i ilość transportu wykorzystywanego do dowozu.

Planowanie zabezpieczenia medycznego polega na:

- określeniu przypuszczalnych strat sanitarnych w poszczególnych rejonach;
- ustaleniu możliwości ewakuacji rannych i udzielenie im pomocy medycznej;
- ustaleniu sposobu wykorzystania sił i środków oraz przegrupowania PPM.

Planowanie tych zagadnień nie może być szczegółowe ze względu na przyjmowanie jedynie zakładanych wielkości.

Przed osiągnięciem gotowości do natarcia kwatermistrz pułku powinien skontrolować stan tyłów i o gotowości zameldować dowódcy pułku i kwatermistrzowi dywizji.

Kwatermistrz pułku dowodzi tyłami z kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia /KSD/.

Organizatorem KSD jest kwatermistrz pułku. KSD pułku należy przygotować tak, ażeby w każdej chwili mogło objąć dowodzenie wojskami w wypadku zniszczenia SD. KSD stanowi jednocześnie zapasowe SD, dlatego też rejon rozmieszczenia KSD pułku wyznacza dowódca pułku.

W toku natarcia wobec częstych zmian sytuacji i ciągłego przesuwania się pododdziałów bojowych, kwatermistrz pułku powinien zwracać szczególną uwagę na sytuację bojową i stan zaopatrzenia materiałowego pododdziałów.

W tym celu w toku natarcia kwatermistrz względnie jeden z oficerów kwatermistrzostwa powinien stale znajdować się na SD.

Przebywanie na SD oficera kwatermistrzostwa lub kwatermistrza pułku umożliwia stałą i dokładną znajomość sytuacji bojowej, a tym samym daje możność natychmiastowego reagowania i terminowego stawiania zadań dla tyłów.

Dla utrzymania ciągłego dowodzenia tyłami pułku, kwatermistrz powinien mieć zapewnioną sprawnie działającą łączność z SD pułku, z pododdziałami tyłowymi oraz z kwatermistrzem dywizji.

W toku natarcia kwatermistrz pułku powinien co 2-3 godz. otrzymywać dane z pododdziałów o zużyciu zapasów i stratach. Na ich podstawie lub w razie braku takich danych, na podstawie analizy przebiegu walki, kwatermistrz pułku organizuje dowóz zapasów do pododdziałów.

Na podstawie zarządzenia kwatermistrza szefowie służb i zaopatrzenia prowadzą zaopatrywanie.

Kierowanie przegrupowaniem pododdziałów tyłowych odbywa się przy pomocy łączności radiowej.

O każdym zatrzymaniu pododdziałów tyłowych w toku natarcia oraz o sytuacji, kwatermistrz pułku powinien meldować kwatermistrzowi dywizji i do sztabu pułku.

W określonym przez dywizję czasie kwatermistrz pułku, na podstawie otrzymanych meldunków z pododdziałów bojowych i tyłowych, składa meldunek o stanie tyłów kwatermistrzowi dywizji oraz wydaje konieczne zarządzenia, dotyczące organizacji tyłów i zabezpieczenia walki na następny okres, zgodnie z otrzymanym zadaniem.

III. TYŁY PUŁKU W DZIAŁANIACH OBRONNYCH

Obrona podobnie jak inne rodzaje działań bojowych nie może być statyczna. W nowych warunkach pola walki działania obronne pułku będą się cechowały podobną ruchliwością jak działania zaczepne, gdyż tylko w ten sposób można wykorzystać w pełni technikę bojową. Zmienia to pogląd na sprawę zabezpieczenia tyłowego działań obronnych pułku.

Przejście pułku do działań obronnych będzie w zasadzie wymuszone przez nieprzyjaciela, chociaż mogą wynikać sytuacje, w których będzie ono celowe.

Pułk może przejść do obrony dla odparcia kontrataku nieprzyjaciela, dla zabezpieczenia skrzydła nacierających wojsk, dla obrony wybrzeża morskiego oraz w wypadku okrążenia a także, w początkowym okresie wojny dla osłony podciąganych sił. Mogą również wynikać inne sytuacje, które zmuszą pułk do obrony np . brak paliwa, brak możliwości prowadzenia natarcia ze względu na warunki atmosferyczne, terenowe lub skażenia rejonów itp.

W większości tych wypadków pododdziały tyłowe muszą być ściśle związane z pułkiem aby mogły realizować swe zadania. Osiągnąć to można przez ich rozmieszczanie bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym wojsk. Oderwanie się pododdziałów tyłowych od zabezpieczanych wojsk może uniemożliwić im realizację zadań /np. dowozu, ewakuacji/.

W obronie pułku dodatkowe trudności dla tyłów będzie powodować możliwa utrata terenu, co zmusi do wycofywania pododdziałów tyłowych w warunkach silnego oddziaływania przeciwnika na drogi i braku pewnych wiadomości o sytuacji.

Sprawne działanie tyłów w tych warunkach zależeć będzie przede wszystkim od ruchliwości pododdziałów tyłowych i zdolności poruszania się w trudnym terenie.

Pułk lub jego pododdziały bojowe, prowadząc aktywne działania będą w toku walki obronnej wykonywać kontrataki, które należy odpowiednio zabezpieczać pod względem materiałowym i medycznym. Kontrataki te mogą doprowadzić do dalszego "wymieszania" się pododdziałów własnych i przeciwnika co może znacznie utrudnić realizację zadań przez tyły.

Takie warunki mogą powodować konieczność wprowadzenia zmian w systemie pracy i organizacji tyłów, w urzutowaniu zapasów na szczeblu pułku oraz w strukturze organizacyjnej pododdziałów tyłowych stosownie do potrzeb pola walki.

a/ Właściwości zabezpieczenia materiałowego

Właściwości zabezpieczenia materiałowego wynikają z zasad prowadzenia walki obronnej. Dotyczą one przede wszystkim sposobu dowozu zapasów materiałowych do walczących pododdziałów.

Rozpatrując zagadnienie wielkości i urzutowania zapasów ruchomych należy stwierdzić, że w konkretnych warunkach mogą one być różne.

Na przykład dowódca pułku przewidując uporczywą obronę określonego punktu oporu i możliwość odcięcia go od sił głównych, może nakazać część zapasów przewidzianych do utrzymywania w pododdziałach tyłowych pułku skierować do określonego pododdziału.

W działaniach obronnych, szczególnie na odcinkach przewidzianych do uporczywej obrony, w niektórych wypadkach mogą być gromadzone zapasy doraźne amunicji. Wykorzystywane one będą do obezwładniania podchodzącego przeciwnika oraz w wypadkach braku możliwości uzupełnienia zapasów ruchomych, w pododdziałach bojowych. Wielkość tych zapasów jest uzależniona od możliwości prowadzenia ognia przez artylerię z zajmowanych stanowisk ogniowych. Na przykład, przewidując możliwość prowadzenia ognia z danych stanowisk ogniowych przez 20 minut należy zgromadzić tylko takie zapasy doraźne amunicji, które w tym czasie mogą być zużyte. Średnia wielkość tych zapasów w obronie pułku może się wahać w granicach 0,2 - 0,5 jo.

Przy gromadzeniu zapasów doraźnych należy mieć na uwadze możliwość prowadzenia ognia przez artylerię z zapasowych stanowisk ogniowych.

Zapasów doraźnych mps w działaniach obronnych pułku, pomijając warunki szczególne, nie gromadzi się.

Dowóz środków materiałowych do pododdziałów pułku w czasie walki obronnej musi odbywać się transportem szczebla pułkowego lub dywizyjnego. Wynika to z manewrowego charakteru działań. W warunkach obrony, wykorzystywanie na przykład transportu pododdziałów tyłowych batalionu do dowozu zaopatrzenia ze składów pułkowych, mogłoby doprowadzić do zerwania ich kontaktu z własnym batalionem, gdy ten rozpocząłby wykonywanie w tym czasie zadania na innym kierunku. Takie rozwiązanie jest jeszcze mniej prawdopodobne w wypadku gdy trzeba dowozić środki materiałowe ze składów dywizyjnych.

W czasie walki obronnej, w związku z trudnościami w realizacji dowozu, należy liczyć się z koniecznością częstszego aniżeli w innych działaniach wykonywania manewru zapasami materiałowymi między poszczególnymi batalionami oraz pułkami ze względu na niepełne zaopatrzenie.

W czasie walki obronnej pułku często mogą powstawać sytuacje uniemożliwiające dowóz zaopatrzenia transportem samochodowym. Wówczas dostarczenie zapasów materiałowych może być realizowane przy wykorzystaniu śmigłowców. Realizacją takiego zaopatrywania kierować będzie jednak nie kwatermistrz pułku lecz dywizji lub nawet armii.

W niektórych wypadkach dla dostarczenia zapasów materiałowych do pododdziałów okrążonych lub działających w głębi ugrupowania przeciwnika, trzeba będzie organizować w pułku grupę bojową dla przebicia się przez jego ugrupowanie bojowe. Do realizacji tego zadania dowódca pułku może nakazać wykorzystać transportery opancerzone oraz wydzielić odpowiednie siły z pododdziałów bojowych.

Obecnie, gdy wielkość zapasów ruchomych utrzymywanych na szczeblu pułku nie starcza na uzupełnienie zużytych środków materiałowych w pododdziałach w ciągu dnia walki, zachodzi konieczność dowozu zapasów ze składów dywizji, jej transportem, bezpośrednio do batalionów. Realizować to jednak można jedynie przez organa zaopatrujące pułku, które będą znały braki materiałowe poszczególnych pododdziałów oraz ich rejony działań.

W obronie przewiduje się uzupełnianie zapasów amunicji w poszczególnych batalionach po wykonaniu każdego zadania. Zapasy posiadane przez bataliony powinny im w zasadzie starczyć na realizację jednego zadania bojowego, przy ewentualnym wykorzystaniu zapasów doraźnych lub przydzielonych z pułku. W wypadku konieczności dowozu amunicji w czasie walki do pododdziałów bojowych wykorzystuje się zapasy ruchome pułku.

Do doraźnego uzupełniania zapasów mps w pojazdach mechanicznych i wozach bojowych wykorzystuje się zapasy ruchome pułku. Konieczność uzupełniania paliwa w pojedynczych samochodach wynikać może ze znacznego zużycia mps przez samochody transportowe dowożące zaopatrzenie, samochody łączności, dowództwa itp. Dla realizacji tego należy ustalić czas i miejsce uzupełniania paliwa w pojazdach mechanicznych, dokąd kieruje się cysternę z paliwem. Część pojazdów mechanicznych może uzupełnić paliwo bezpośrednio w składzie mps pułku a inne podczas naprawy w pułkowych warsztatach.

Uzupełnienie paliwa we wszystkich pojazdach mechanicznych i wozach bojowych powinno odbywać się w czasie przerw w walce, po wyjściu z walki itp. przy wykorzystaniu zapasów pułkowych i skierowanych z dywizji.

Zaopatrywania w żywność w toku realizacji zadania przez pułk, nie przewiduje się. Cały stan osobowy pułku otrzymuje na okres bezpośrednich działań odpowiednie racje żywności, a kuchnie można wycofać na ten okres do rejonu rozmieszczenia tyłów pułku. Gdy pułk wychodzi z walki do rejonu ześrodkowania drugiego rzutu itp., kuchnie polowe wraz z żywnością /rdz "Ż"/ kieruje się do właściwych batalionów, gdzie wydają gorącą strawę.

b/ Właściwości zabezpieczenia medycznego

Pułk w czasie walki obronnej może ponieść straty od broni konwencjonalnej w granicach od kilku do kilkunastu procent stanu osobowego.
Jeżeli przeciętnie pułk ze środkami wzmocnienia posiada 2000 ludzi, to straty sanitarne będą wynosiły od kilkudziesięciu do kilkuset ludzi /średnio 150-200 ludzi/. Straty od broni masowego rażenia, a szczególnie od broni jądrowej, mogą wynosić od kilkudziesięciu do kilkuset ludzi, w zależności od ilości uderzeń. Gdy weźmiemy pod uwagę, że wszystkich danych tych rannych trzeba ewakuować i udzielić im pierwszej pomocy lekarskiej, zrozumiały stanie się wysiłek służby medycznej pułku.

Podstawowe trudności zabezpieczenia medycznego pułku w obronie wynikają z posiadania przez przeciwnika inicjatywy, z czym wiąże się możliwość utraty terenu przez własne wojska.

W przeciwieństwie do natarcia, gdzie rannego po udzieleniu pierwszej pomocy można pozostawić w określonym rejonie mając pewność, że będzie mu udzielona dalsza pomoc, w obronie rannych po opatrzeniu należy ewakuować, zabezpieczając ich przed dostaniem się/ w ręce nieprzyjaciela. Stwarza to bardzo poważne trudności

dla służby medycznej pułku, która w zakresie ewakuacji medycznej spełnia decydującą rolę.

Ewakuacja rannych szczególnie w działaniach obronnych jest najważniejszym zadaniem służby medycznej pułku.

Gdy pułk posiada dużą ilość rannych, brak możliwości ich ewakuowania transportem sanitarnym /niekiedy możliwy będzie tylko jeden obrót/ zmusza do wykorzystywania w tym celu innych dostępnych rodzajów transportu, którymi nie dysponuje służba medyczna. Dlatego też starszy lekarz pułku powinien po przeanalizowaniu możliwych wielkości strat sanitarnych ustalić, kto i jakich rannych oraz jakim transportem, w jaki rejon będzie ewakuował. Z systemem ewa - kuacji rannych należy zapoznać wszystkich dowódców pododdziałów.

Ewakuację ciężko i średnio rannych należy przeprowadzać transportem sanitarnym batalionów lub pułku. Przy wyborze dla rannych następnego etapu ewakuacji, należy mieć na uwadze możli - wość udzielenia im określonej pomocy na danym etapie oraz możliwość przetrwania rannego w czasie ewakuacji. Tutaj uwidacznia się drugie zasadnicze zadanie służby medycznej pułku, które ma przygotować rannego do ewakuacji. Wychodząc z tych założeń, należy dążyć do przygotowania rannych do ewakuacji na dalsze odległości i ewakuować ich z pomijaniem pośrednich etapów ewakuacji.

Ranny w pododdziale po udzieleniu im pierwszej pomocy przez sanitariuszy, może być skierowany przy wykorzystaniu wolnego środka transportowego do batalionowego punktu medycznego. W batalionowym punkcie medycznym uzupełnia się opatrunki i podaje rannym środki wzmacniające, po czym kieruje się ich do PPM jeżeli ranny nie ma możliwości przetrwania dłuższej ewakuacji lub gdy stopień zranienia nie wymaga ewakuacji do dywizji. Pozostałych rannych ewakuuje się, wykorzystując transport sanitarny dywizji i transport ogólnego przezna- czenia, powracający z dowozu lub wydzielony ze składu pododdziałów tyło- wych, bezpośrednio do batalionu medycznego dywizji /DPM/. Rannych, którzy przybyli do PPM, należy po opatrzeniu skierować do batalionu medycznego dywizji lub jeśli rana jest lekka do pododdziału macie - rzystego.

W celu sprawnego przeprowadzenia ewakuacji rannych z pola walki, wobec małych możliwości transportu sanitarnego pułku, stosuje się w obronie przydzielanie transportu sanitarnego z dywizji do pułku lub umożliwia się jego wykorzystanie do ewakuacji rannych z pododdzia- łów.

Wzmocnienia służby medycznej pułku personelem batalionu medycznego dywizji w zasadzie nie przewiduje się. Wynika to z małych możliwości udzielania pomocy rannym na najniższych szczeblach w warunkach zagrożenia ze strony nacierającego przeciwnika. Wzmocnienie pułku personelem służby medycznej dywizji może mieć miejsce w wypadku, gdy przewiduje się pozostawienie pododdziałów bojowych dla działań w głębi obrony przeciwnika lub brak jest możliwości ewakuacji rannych z pułku.

Ewakuacja medyczna w pułku będzie w pewnych okresach walki obronnej szczególnie utrudniona ze względu na zablokowanie dróg przez pododdziały bojowe wykonujące manewr. W związku z tym do ewakuacji rannych należy w miarę możności wyznaczać drogi nie przewidywane do wykorzystania przez inne pododdziały.

W działaniach obronnych szczególnie trudna jest likwidacja skutków uderzenia atomowego pod względem medycznym w pułkach biorących bezpośredni udział w walce. Przeciwnik dla wykorzystania skutków uderzenia broni atomowej, stara się jak najszybciej uchwycić obezwładniony rejon dla rozwinięcia powodzenia. Z tego też względu w większości wypadków specjalne pododdziały medyczne nie będą w stanie przybyć w rejon uderzenia dla likwidacji skutków napadu atomowego. Możliwe masowe straty w stanie osobowym od uderzeń atomowych zmuszają do wykorzystania w tym celu odpowiednich grup awaryjno-ratunkowych oraz transportu ogólnego przeznaczenia.

Do ewakuacji rannych i porażonych z rejonu wybuchu atomowego wykorzystuje się na rozkaz dowódcy pułku transport ogólnego przeznaczenia batalionów oraz pododdziałów tyłowych pułku.

Rannych z rejonu uderzenia atomowego po udzieleniu im pierwszej pomocy przez personel sanitarny grup awaryjno-ratunkowych, ewakuuje się w rejon wskazany przez dywizję, gdzie pomocy medycznej udzielają specjalne pododdziały medyczne armii.

Tendencje rozwojowe zabezpieczenia medycznego pułku w obronie zmierzają do przyspieszenia ewakuacji rannego z pola walki przez wykorzystywanie śmigłowców oraz do zapewnienia rannym na szczeblu batalionu - pułku takiej pomocy, która umożliwiałaby ich ewakuację do szpitali Frontu z pominięciem pośrednich etapów ewakuacji a także do zwiększenia ruchliwości pododdziałów medycznych przez wyposażenie ich w odpowiednio przystosowane urządzenia /samochody opatrunkowe/.

c/ Właściwości organizacji tyłów

Organizacja tyłów pułku w obronie zależna będzie w konkretnych sytuacjach od stale zmniejszających się czynników takich jak:

- sposoby i formy prowadzenia działań obronnych przez pułk;
- sposoby i formy prowadzenia działań zaczepnych przez przeciwnika;
- system zabezpieczenia materiałowego, medycznego i technicznego pododdziałów pułku.

Każda zmiana, nawet jednego z tych czynników, powoduje konieczność zmian w organizacji tyłów pułku. Dla przykładu można podać, że zwiększenie możliwości oddziaływania przeciwnika na tyły zmusiły do przybliżenia pododdziałów tyłowych do ugrupowania bojowego wojsk własnych, a duże możliwości oddziaływania przeciwnika na drogi powodują konieczność wykorzystywania nie jednej lecz kilku, a może i wszystkich istniejących dróg dla realizacji zadań przez tyły. Biorąc to pod uwagę, należy organizację tyłów stale dostosowywać do konkretnych sytuacji, zwracając szczególną uwagę na zmiany zachodzące w czynnikach oddziaływujących na tyły.

Ugrupowanie tyłów pułku w walce obronnej jest jednym z zasadniczych elementów organizacji tyłów. Od tego gdzie te pododdziały będą rozmieszczone i jak zostaną rozmieszczone, zależy możliwość uzupełnienia zapasów w pododdziałach, możliwość ewakuacji rannych, a więc możliwość realizacji zasadniczych zadań przez tyły. Nie jest obojętne czy pododdziały tyłowe pułku w obronie, gdy przewiduje się działania manewrowe, rozmieszczą się w odległości 20-30 km od ugrupowania bojowego pułku, czy bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym. W obydwu wypadkach inne trudności będą one miały przy realizacji swych zadań. W pierwszym wypadku istnieje duże prawdopodobieństwo odcięcia pododdziałów tyłowych od zaopatrywanych wojsk, a więc brak możliwości zaopatrywania, w drugim zaś, większe prawdopodobieństwo ich zniszczenia wskutek małych możliwości manewrowych.

Obecne tendencje zmierzają do przybliżenia pododdziałów tyłowych pułku do ugrupowania bojowego, mając na względzie konieczność utrzymania ścisłego kontaktu z pododdziałami bojowymi. Z drugiej jednak strony brak możliwości manewrowych zmusza do ich odsunięcia od zagrożonych rejonów, położonych bliżej wojsk własnych. Konkretne warunki powinny wskazywać na najbardziej celowe ich rozmieszczenie.

Gdy przeciwnik w działaniach zaczepnych nie będzie miał

możliwości, lub nie będzie wykorzystywał w szerokim zakresie grup dywersyjno - rozpoznawczych na tyłach ugrupowania bojowego naszych wojsk, a ruchliwość pododdziałów tyłowych będzie mała, wówczas należy je rozmieszczać na odległościach większych. Odległości te będą uzależnione również od zamiaru rozegrania walki przez dowódcę, od możliwości tempa natarcia przeciwnika i możliwych głębokości jego zadań. Na przykład przy zakładanych głębokościach zadań nieprzyjaciela na dobę walki 60 km, zasadnicze pododdziały tyłowe mogą rozmieszczać się na głębokości około 15 - 20 km od przedniego skraju, zaś gdy głębokość zadań przeciwnika sięgać będzie 100 km na dobę powinny one rozmieścić się na większej odległości np. około 20-30 km od przedniego skraju. Czym tempo natarcia nieprzyjaciela będzie większe, tym nowa rubież obronna pułku musi być wyznaczona głębiej /przeciwnik nie pozwoli na obsadzenie bliższej rubieży/, a więc również pododdziały tyłowe pułku będą się musiały głębiej rozmieścić. W takim wypadku najbardziej dogodnym byłoby rozmieszczenie tyłów bezpośrednio za przypuszczalną nową rubieżą obrony pułku, w rejonie gdzie będzie się on porządkował, dla szybkiej realizacji zabezpieczenia materiałowego, medycznego i technicznego.

Inaczej należy rozmieszczać zasadnicze pododdziały tyłowe pułku, gdy przeciwnik stosuje na szeroką skalę grupy dywersyjno - - rozpoznawcze, działa aktywnie wykorzystując luki w ugrupowaniu bojowym, dąży do odcięcia poszczególnych pododdziałów czy pułku od sił głównych, a ruchliwość pododdziałów tyłowych dorównuje ruchliwości pododdziałów bojowych. W tym wypadku najbardziej celowo jest rozmieszczać je bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym pułku w gotowości do wykonywania manewru wraz z pododdziałami bojowymi.

W wypadku gdy obronę organizuje się systemem punktów oporu, przewidując możliwość działania w okrążeniu, pododdziały tyłowe pułku rozmieszcza się bezpośrednio w ugrupowaniu bojowym pułku w rejonie drugiego rzutu lub odwodu.

Przegrupowanie pododdziałów tyłowych pułku w obronie odbywa się każdorazowo po otrzymaniu nowego zadania, w rejon zapewniający jego zabezpieczenie pod względem medycznym i materiałowym.

Pododdziały tyłowe w rejonie rozmieszczenia powinny być stale w gotowości do wymarszu. Konieczność zmiany rejonu rozmieszczenia tyłów może wyniknąć na skutek zagrożenia ze strony nacierającego przeciwnika lub ze skażenia terenu zajmowanego przez tyły środkami trującymi lub promieniotwórczymi.

Z tego względu wszystkie pododdziały tyłowe powinny rozmieszczać się przy drogach, wykorzystując ochronne i maskujące właściwości

terenu dla częściowego zabezpieczenia przed działaniem broni masowego rażenia.

W związku z możliwością przejścia pododdziałów tyłowych do nowego rejonu należy wcześniej ustalić rejon zapasowy wydzielając dla każdego pododdziału tyłowego drogi, po których mają one się przegrupowywać oraz miejsce do zajęcia.

Zagadnienie rozśrodkowanego rozmieszczenia poszczególnych elementów tyłów pułku /PPG/ dla zabezpieczenia przed zniszczeniem bronią atomową nie może być brane pod uwagę, gdyż promień rażenia tej broni jest tak duży, że w wypadku uderzenia atomowego zniszczy tak samo tyły rozśrodkowane na powierzchni np. 4 km^2 jak i 1-2 km^2. Rozmieszczenie PPG na powierzchni większej np. 10 - 16 km^2 jest niecelowe ze względu na brak możliwości dowodzenia przez kwatermistrza pułku tak rozśrodkowanymi pododdziałami. Z tego względu poszczególne elementy PPG należy rozmieszczać w takich odległościach od siebie, aby wzajemnie nie utrudniały sobie ruchu kolumn i manewru.

Jeżeli na przykład kolumna plutonu dowozu amunicji w marszu ma długość 1000 m, to pluton dowozu mps, żywności i części zamiennych, aby nie musiał czekać na zwolnienie drogi w czasie wprowadzenia plutonu dowozu amunicji do rejonu rozmieszczenia, powinien rozmieszczać się w miejscu odległym o 1 km. Takie rozmieszczenie zapewnia jednocześnie niezbędny odstęp między zasadniczymi składami pułku.

Rozmieszczenie tych pododdziałów zależy również od ukształtowania terenu. Jeśli w wąwozie /wykopie/ może się pomieścić cały transport pododdziałów tyłowych, a innych możliwości ukrycia brak, wówczas na stosunkowo małej powierzchni będą rozmieszczone wszystkie znajdujące się w tym rejonie pododdziały tyłowe pułku.

Kompania medyczna pułku oraz warsztat naprawy wozów bojowych i samochodów należy rozmieszczać w działaniach obronnych bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym pułku w pobliżu drugiego rzutu lub odwodu, przy drodze dowozu i ewakuacji.

Takie rozmieszczenie umożliwia im realizację zadań bez straty czasu na dojazdy. Pododdziały te są małe, a więc odpowiednio ruchliwe, nie wymagają wiele miejsca na rozmieszczenie i mogą w krótkim czasie zmienić zajmowany rejon. Rozmieszczenie ich w pobliżu drugiego rzutu /odwodu/, a więc również SD, umożliwia szybsze otrzymywanie danych o stratach a w wypadku odcięcia pułku od sił głównych dywizji mogą one zabezpieczyć jego działanie.

Warunki współczesnego pola walki, a w szczególności łatwość niszczenia i skażenia węzłów dróg, mostów oraz wyposażenie tyłów w pojazdy mechaniczne nie przystosowane w większości do ruchu po bezdrożach, zmuszają do planowania wykorzystywania dla dowozu, ewakuacji i przesunięć pododdziałów tyłowych wszystkich dogodnych dróg znajdujących się w pasie działania pułku. Wykorzystywana dla dowozu i ewakuacji będzie jedna z tych dróg, a pozostałe powinny być kontrolowane pod względem przydatności do ruchu na wypadek zniszczenia /skażenia/ zasadniczej drogi.

Przy wyznaczaniu dróg trzeba brać pod uwagę możliwość zniszczenia mostów, przepustów oraz odcinków dróg. Dlatego należy, szczególnie w czasie walki, kontrolować ich przydatność dla ruchu kołowego.

Specyfika obrony i ochrony tyłów pułku w zakładanych warunkach wynika z prawdopodobieństwa szerokiego stosowania przez przeciwnika grup dywersyjno - rozpoznawczych na tyłach ugrupowania bojowego. Zmusi to do zwrócenia większej uwagi na bezpośrednie ubezpieczenie pododdziałów tyłowych pułku w rejonie rozmieszczenia oraz w czasie przemarszu.

Dla obrony transportu dowożącego zaopatrzenie w niektórych wypadkach mogą być wydzielone siły z pododdziałów bojowych, które będą konwojować kolumny z zaopatrzeniem. Będzie to miało miejsce szczególnie w wypadkach, gdy trzeba będzie dostarczyć zapasy do odciętego od sił głównych pododdziału. Do osłony tej kolumny przewiduje się wydzielać transportery opancerzone i czołgi.

Dla obrony tyłów pułku przed bronią masowego rażenia stosuje się w obronie takie same przedsięwzięcia jak w działaniach zaczepnych. Należy tu jednak liczyć się z większymi możliwościami oddziaływania przeciwnika bronią atomową, co może zwiększyć straty i trudności pracy tyłów. W obronie nie należy liczyć się ze wzrostem możliwości rozbudowy inżynieryjnej rejonu rozmieszczenia tyłów, gdyż czas organizacji obrony będzie tak samo krótki jak czas organizacji natarcia. W tym zakresie kwatermistrz pułku powinien zwrócić uwagę na dobre maskowanie pracy i rozmieszczenie tyłów, na wyposażenie stanu osobowego w środki indywidualnej ochrony oraz prowadzenie stałego rozpoznania chemicznego i dozymetrycznego rejonu rozmieszczenia i dróg.

IV. WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI I PRACY TYŁÓW PUŁKU W RÓŻNYCH WARUNKACH POLA WALKI

Na warunki szczególne składają się czynniki terenowe, atmosferyczne lub inne, które w poważnym stopniu wpływają na sposoby prowadzenia walki, są niezależne od decyzji dowódców i działań bojowych wojsk.

Do działań w warunkach szczególnych zaliczamy:

- działania nocne;
- działania związane z forsowaniem lub obroną przeszkody wodnej;
- działania dla opanowania rejonu umocnionego;
- działania w mieście;
- działania w górach;
- działania w lesie;
- działania w czasie zimy;
- działania na wybrzeżu morskim.

Z wymienionych wyżej warunków, działania nocne i w zimie mogą występować jednocześnie z pozostałymi, co niewątpliwie zwiększa ujemny wpływ na sposoby organizacji i pracy tyłów.

Działania bojowe w warunkach szczególnych mają pod względem taktycznym wiele wspólnych właściwości. Dotyczą one sposobów prowadzenia walki oraz organizacji i pracy tyłów.

Działania wojsk w tych warunkach charakteryzują się małym tempem, szeroko stosowanym manewrem przeważnie małymi pododdziałami, prowadzeniem walki na kierunkach, działaniem przede wszystkim przez zaskoczenie oraz przenikaniem małych pododdziałów wewnątrz ugrupowania przeciwnika.

Właściwości organizacji i pracy tyłów pułku są uzależnione od specyfiki działań wojsk oraz od warunków terenowych, atmosferycznych itp.

Do wspólnych właściwości pod względem organizacji i pracy tyłów można zaliczyć:

- przybliżenie pododdziałów tyłowych do zaopatrywanych wojsk;
- trudne i specyficzne warunki rozmieszczania i przegrupowania pododdziałów tyłowych oraz ich pracy;
- dodatkowe zadania tak w dziedzinie zaopatrywania wojsk jak i ewakuacji rannych;
- większe zagrożenie przez działanie nieprzyjaciela na skrzydła i tyły pododdziałów bojowych.

W specyficznych warunkach terenowych, powodujących małe możliwości pokonywania terenu i duże zagrożenie, pododdziały tyłowe,

które mają zadanie w odpowiednim czasie zabezpieczyć pododdziały bojowe w niezbędne środki materiałowe i ewakuować rannych, powinny rozmieszczać się tak, aby mogły bez przeszkód realizować swoje zadania.

Czym większe będą te trudności, tym pododdziały tyłowe pułku będą rozmieszczały się bliżej pododdziałów bojowych a niekiedy wewnątrz ugrupowania bojowego. Takie ich rozmieszczenie jest możliwe z tego względu, że tempo działań wojsk własnych i nieprzyjaciela będzie stosunkowo małe.

Trudne warunki organizacji i pracy tyłów pułku wynikają z ograniczonych możliwości rozmieszczenia i przegrupowania pod - oddziałów tyłowych /brak dogodnego rejonu - zły stan dróg itp/, oraz braku możliwości wykorzystania w pełni posiadanych sił i środków /złe warunki atmosferyczne - brak możliwości wykorzystania transportu itp/.

Działania bojowe w warunkach szczególnych wymagają dodatkowych czynności związanych z zaopatrywaniem w odpowiedni sprzęt i wyposażenie /np. górskie, zimowe, noktowizory itp/ oraz związanych z ewakuacją rannych,/np. w walkach w zimie - zabezpieczenie rannych przed mrozem, w mieście - ratowanie przysypanych, w górach - lesie, poszukiwania rannych/.

Charakterystyczne warunki terenowe lub atmosferyczne w tych działaniach umożliwiają przenikanie drobnych grup nie - przyjaciela na skrzydła i tyły wojsk własnych, powodując zagrożenie dla pododdziałów tyłowych i możliwość przerw w ich pracy.

Specyfika działań bojowych w tych warunkach wymaga specjalnego przeszkolenia pododdziałów tyłowych tak pod względem taktycznym jak i sposobów przystosowywania się do zaistniałych warunków.

a/ <u>W natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej</u>

Forsowanie przeszkód wodnych szczególnie w działaniach na nadmorskim kierunku operacyjnym może mieć często miejsce, dlatego też zagadnieniem tym należy się szczególnie zająć.

Przy obecnym stanie techniki bojowej, pomimo wielu rozwiązań taktycznych i technicznych mających na celu szybkie przekraczanie przeszkód wodnych, mogą być poważne trudności w tym zakresie, zwłaszcza gdy mosty stałe w większości będą zniszczone. Szczególne trudności wystąpią dla pododdziałów tyłowych w oddziałach pancernych, które obecnie są przystosowane do pokonywania przeszkód pod wodą i z tego względu będą się odrywać od swych pododdziałów tyłowych.

Przy przekraczaniu przeszkód wodnych płytkich, pododdziały tyłowe powinny w miarę możliwości pokonywać je w bród, co jest możliwe przy około 1,5 m głębokości i twardym dnie brodu rzeki po odpowiednim przystosowaniu transportu i przygotowaniu dojazdów. Przy większych głębokościach rzek można wykorzystywać specjalnie przystosowane pontony dla przeprawy poszczególnych samochodów lub korzystać z przepraw desantowych promowych i mostowych zabezpieczanych przez wojska inżynieryjno - saperskie.

W tych wypadkach należy szczegółowo zaplanować przeprawę pododdziałów tyłowych oraz organizację dostarczania przez przeszkodę wodną zapasów środków materiałowych i ewakuację rannych.

Pododdziały tyłowe pułku, które mają przekroczyć przeszkodę wodną przy wykorzystaniu przepraw promowych lub mostowych powinny zatrzymać się w rejonach wyjściowych rozmieszczonych w odległości 8 - 12 km od przeszkody wodnej aby nie stwarzać nadmiernego zagęszczenia pojazdów mechanicznych w jej pobliżu, z tym, że pododdziały medyczne i naprawcze zbliżają się do rzeki i rozwijają w zależności od potrzeb na własnym brzegu w odległości 2-5 km od niej lub w razie forsowania rzeki z marszu bezpośrednio na przeciwległym brzegu.

Po ustaleniu kolejności przeprawy oraz czasu i punktu przeprawy pododdziałów tyłowych, która przeważnie jest taka: pod - oddziały medyczne, naprawcze, transport z amunicją i pozostałe, pododdziały te podchodzą kolejno do punktu przeprawy i po przekroczeniu przeszkody wodnej rozmieszczają się na przeciwległym brzegu w odległości 2 - 3 km od przeprawy.

Pododdziały tyłowe batalionów i równorzędnych za wyjątkiem kuchen, które można przekazać do PPG, powinny przeprawiać się bezpośrednio za swoimi pododdziałami, kompania medyczna pułku powinna się przeprawiać przez rzekę bezpośrednio za pierwszym rzutem pułku po opanowaniu przyczółka na głębokość 3 - 4 km. W tym też czasie należy przeprawić pododdziały naprawcze. Pozostałe pododdziały tyłowe pułku przeprawiają się bezpośrednio za drugim rzutem po opanowaniu przyczółka na głębokość 8-10 km.

Przed forsowaniem przeszkody wodnej, pododdziałom bojowym pułku należy uzupełnić zapasy materiałowe do pełnych norm ruchomych, a w miarę możliwości przydzielić im zapasy doraźne, które powinny być zabrane na transport przez nie posiadany.

Aby nie hamować tempa natarcia, uzupełnianie zapasów powinno się odbywać przed przeszkodą wodną kolejno poszczególnymi pododdziałami wycofywanymi do drugiego rzutu.

W toku walki na przyczółku należy przewidywać manewr zapasami materiałowymi między pododdziałami bojowymi, mając na względzie trudności dostarczenia zapasów przez przeszkodę wodną.

Uzupełnianie zapasów w pododdziałach należy dokonywać po przeprawieniu się pododdziałów tyłowych na przeciwległy brzeg, tym nie mniej na wypadek braku powodzenia na przyczółku, należy przewidywać uzupełnienie amunicji w pododdziałach bojowych przez przeszkodę wodną.

W tym celu transport z amunicją powinien być doprowadzony do przeprawy, gdzie w ustalonym czasie zostanie przetransportowany wraz z amunicją na przeciwległy brzeg lub też transport pozostanie a amunicję w skrzyniach dostarczy się przy pomocy środków przeprawowych do walczących pododdziałów. Do realizacji tego zadania trzeba przewidzieć i zapewnić odpowiednią ilość ludzi z pododdziałów bojowych oraz sprzęt przeprawowy.

Zabezpieczenie medyczne forsowania przeszkody wodnej należy do trudniejszych zadań służby medycznej pułku. Wynika to z braku możliwości udzielania pomocy na lustrze wody, z trud - ności ewakuacji rannych z przeciwległego brzegu a także z ko - nieczności zapewnienia pomocy medycznej na punktach przepraw, niezależnie od zabezpieczenia medycznego walki.

Trudności te będą występowały szczególnie w czasie forsowania przeszkody wodnej na szerokim froncie, kiedy trzeba zapewnić udzielanie pomocy medycznej w wielu punktach przeprawo - wych, znacznie oddalonych od siebie. Każdy punkt przeprawy powi - nien być zabezpieczony pod względem medycznym. Na przeprawie desantowej, sanitariusze powinni udzielać pierwszej pomocy rannym w czasie forsowania i na przeciwległym brzegu, po czym przy pomo- cy środków przeprawowych, ewakuować ich na własny brzeg do medycznego posterunku przeprawowego, organizowanego siłami pod - oddziałów inżynieryjno - saperskich, skąd transportem sanitarnym ewakuuje się rannych do medycznego punktu przeprawoego /MPP/, organizowanego siłami służby medycznej oddziałów wzmocnienia lub bm albo też do dywizyjnego punktu medycznego.

Gdy batalion się przeprawi w całości, wówczas pułk powinien zorga- nizować przeprawę rannych na własnym brzegu. Po przeprawieniu się kompanii medycznej pułku i rozwinięciu PPM ewakuację rannych przez rzekę powinna zapewnić dywizja.

b/ W działaniach nocnych

Działania nocne we współczesnej wojnie, w związku z dążeniem do prowadzenia działań ciągłych, nabrały szczególnie na znaczeniu.

Dotychczas, pomimo wprowadzenia na wyposażenie wojsk wielu urządzeń mających na celu zmniejszenie wpływu nocy na sposób prowadzenia działań bojowych, warunki nocne decydują w wielu wypadkach o sposobach prowadzenia walki.

Brak możliwości dokładnego rozpoznania sił przeciwnika, trudności w manewrowaniu oraz orientacji w terenie wpływają na mniejsze tempo działań bojowych i mniejszą głębokość zadań. Działania bojowe prowadzi się przeważnie wzdłuż dróg, linii kolejowych itp., które są dobrymi punktami orientacyjnymi dla utrzymania nakazanego kierunku działania.

Działania bojowe mogą być prowadzone przez całą dobę, kończyć się w nocy lub zaczynać się nocą. Terminy rozpoczęcia i prowadzenia działań nocnych również wpływają na ich sposób. Decydującym tu jest konieczność zmian w ugrupowaniu bojowym oraz sposobach walki przy przejściu od działań dziennych do nocnych i odwrotnie. Ugrupowanie bojowe pułku w nocy będzie płytsze. Powinno one zabezpieczyć przede wszystkim skrzydła i styki. Działania nocne będzie cechować dążenie do uniemożliwienia oderwania się nieprzyjaciela na odległość, która stwarzałaby warunki do wykonania uderzeń atomowych oraz zorganizowanie obrony na dogodnej rubieży.

Właściwości te będą miały istotne znaczenie tak dla organizacji tyłów jak i ich pracy.

Organizacja tyłów pułku w działaniach nocnych powinna być dostosowana tak do ugrupowania bojowego pułku jak i do sposobów walki oraz warunków pracy w nocy.

Pododdziały tyłowe ze względu na płytsze ugrupowanie bojowe pułku i większe zagrożenie przez drobne grupy nieprzyjaciela działające na tyłach, będą rozmieszczały się w wolnych przestrzeniach pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego pułku lub dywizji, przy ustalonych drogach dowozu i ewakuacji.

Nie należy rozmieszczać tyłów w pobliżu rzek, kanałów, jezior itp., które mogą być dobrymi punktami orientacyjnymi dla nieprzyjaciela. Należy przy rozmieszczeniu tyłów brać pod uwagę możliwości wykonywania przez nieprzyjaciela kontrataków o świcie.

Należy dążyć do tego, aby w nocy nie prowadzić przegrupowań pododdziałów tyłowych ze względu na trudności w rozpoznaniu nowych rejonów, rozwijaniu urządzeń tyłowych oraz organizacji obrony i ochrony

tak w czasie przemarszu jak i w nowym rejonie.

W razie konieczności przegrupowania w nocy należy określić wcześniej marszruty i rejony, do których planuje się przegrupować pododdziały tyłowe oraz zapewnić należytą regulację ruchu i znakowanie dróg, a także wyznaczać przewodników w pododdziałach.

Małe tempo marszu w czasie przegrupowania oraz inne trudności wypływające z działań w nocy mogą spowodować nie zrealizowanie zasadniczych zadań przez pododdziały tyłowe jakimi są uzupełnienie zapasów oraz ewakuacja rannych z pododdziałów.

Przy przegrupowaniu nocą należy stosować mniejsze odległości między poszczególnymi samochodami i pododdziałami.

W nocy trzeba zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie pododdziałów tyłowych przed działaniem grup dywersyjnych nieprzyjaciela. Można to osiągnąć przez wzmocnienie posterunków i patroli, wyposażenie ich w niezbędny sprzęt i uzbrojenie oraz utrzymywanie w gotowości bojowej pododdziałów tyłowych.

Szczególna uwaga powinna być zwrócona na sprawę maskowania ruchu transportu i pracy pododdziałów tyłowych. Wszelkie światła tak samochodów, jak i w rejonie rozmieszczenia, muszą być przyciemnione. Transport samochodowy powinien być w miarę możliwości wyposażony w noktowizory.

Nie należy dopuszczać do grupowania się większej ilości samochodów w jednym rejonie, szczególnie przy dowozie do pododdziałów co może być wykryte przez nieprzyjaciela przy pomocy odpowiednich przyrządów działających na zasadzie podczerwieni.

Właściwości materiałowego i medycznego zabezpieczenia wynikają ze sposobów walki pododdziałów bojowych oraz warunków pracy w nocy.

Dążenie do uzyskania zaskoczenia eliminuje w zasadzie wykonywanie ogniowego przygotowania ataku, co znacznie zmniejsza zużycie amunicji artyleryjskiej. Wynika z tego niecelowość gromadzenia zapasów doraźnych na DO artylerii. Z drugiej strony mniejsza skuteczność ognia wszelkiego rodzaju uzbrojenia oraz używanie amunicji oświetlającej zwiększa potrzeby w tym zakresie.

Ograniczone działania lotnictwa powoduje również mniejsze zużycie amunicji artylerii przeciwlotniczej.

Należy się jednak liczyć z poważnymi trudnościami w pracy tyłów szczególnie gdy działania nocne prowadzone są po całym dniu walki i nie ma wówczas czasu na odtwarzanie zapasów ruchomych w pododdziałach bojowych.

Dowozi się wówczas w miarę możności zapasy bezpośrednio do odbiorców, omijając pododdziały tyłowe batalionów co znacznie skraca czas ich dostarczenia.

Duże trudności w pracy tyłów związane są przede wszystkim z koniecznością maskowania pracy w rejonach rozmieszczenia przez korzystanie z przyciemnionych świateł, co zmniejsza wydajność prac za i wyładowczych.

Należy w każdym wypadku, nie tylko w działaniach nocnych, oznaczać skrzynie, opakowania, farbami "świecącymi" co pozwoli na szybszy załadunek zapasów i ich rozdział.

Wynika to z tego, że większość prac związanych z zaopatrywaniem, tyły wykonują w czasie zmniejszonego natężenia walk, które przeważnie ograniczają się nocą.

W pododdziałach należy szkolić i wyznaczać przewodników, którzy będą doprowadzać transport z zapasami do ustalonych miejsc.

Straty sanitarne w działaniach nocnych ze względu na małą celność ognia są przeważnie mniejsze aniżeli podczas walki w ciągu dnia. Nie dotyczy to skutków uderzeń atomowych, gdzie działanie oślepiające oraz demoralizujące jest znacznie większe aniżeli w dzień.

Dla szybkiego udzielania pomocy medycznej rannym należy w pododdziałach wyznaczyć specjalnych żołnierzy dla ich poszukiwania, wyposażając grupy tych żołnierzy w odpowiednie latarki, oraz wyznaczając dodatkowych sanitariuszy noszowych.

Należy tu zaznaczyć, że wojska powinny być zawsze gotowe do działań nocnych. W największym stopniu dotyczy to pododdziałów tyłowych, które większość swych prac będą wykonywać nocą, dlatego też w szkoleniu należy zwrócić uwagę na to zagadnienie.

Warunki nocne, jeśli weźmiemy pod uwagę trudności utrzymania łączności ze względu na mniejszy zasięg radiostacji, utrudniają dowodzenie, z drugiej jednak strony działanie na zbliżonych odległościach oraz mniejsze rozśrodkowanie stwarzają w tym kierunku dogodniejszą sytuację.

Kwatermistrz będzie musiał zwrócić szczególną uwagę na działania drobnych grup nieprzyjaciela w ugrupowaniu bojowym, co do których powinien zawsze zbierać dane.

Przy planowaniu pracy tyłów również powinien on brać pod uwagę odpowiednio mniejszą wydajność ludzi i sprzętu oraz więcej aniżeli w warunkach dziennych wypadków nie zrealizowania zadań w na - kazanym czasie. Dlatego też należy przewidywać możliwość różnych rozwiązań oraz stale znać sytuację tyłową.

c/ W działaniach w zimie

Warunki zimowe wpływają zasadniczo na sposób prowadzenia walki.

Trudności w manewrowaniu przy grubej pokrywie śnieżnej zmniejszą tempo działań. Trudności maskowania i budowy ukryć oraz złe warunki atmosferyczne spowodują w zasadzie mniejszą aktywność wojsk. Nie dotyczy to względnie łagodnych warunków zimowych, o czym świadczy chociażby ofensywa Armii Radzieckiej w 1945 roku.

Z doświadczeń minionej wojny wiadomo, że walki w trudnych warunkach zimowych prowadzone były przeważnie o miejscowości, lasy i nic nie wskazuje na zmianę tego sposobu walki. Wszelkie przeszkody wodne tracą w warunkach silnych mrozów na znaczeniu ale w czasie łagodnej zimy są one trudne do pokonania ze względu na skorupę lodową.

W warunkach zimy ułatwione będzie przenikanie grup nieprzyjaciela przez luki na skrzydła i tyły ugrupowania bojowego, szczególnie w czasie zamieci śnieżnych.

Długie noce nie będą przeszkodą w powodzeniu działań ciągłych ze względu na stosunkowo dobrą widoczność, choć niewątpliwie wpływać mogą na głębokość zadań.

W tych warunkach szczególnego znaczenia nabiera należyte wyposażenie wojsk w odpowiednie umundurowanie, /leki przeciw odmrożeniom, sprzęt do pokonywania terenu, a pojazdów mechanicznych w niezamarzające oleje i smary, łańcuchy przeciwślizgowe, łopaty itp.

Organizacja tyłów w warunkach zimowych powinna uwzględniać wszystkie trudności spowodowane warunkami atmosferycznymi i właściwościami prowadzenia działań bojowych.

Ze względu na trudne warunki pracy transportu samochodowego i małe tempo marszu kolumn z zaopatrzeniem, pododdziały tyłowe należy rozmieszczać na skróconych odległościach. Dla rozmieszczenia tyłów trzeba wykorzystywać miejscowości oraz lasy dające pewną ochronę przed mrozem.

Pododdziały tyłowe należy rozmieszczać wzdłuż dróg dowozu i ewakuacji, które powinny stale być utrzymywane w możliwym do wykorzystania stanie. Takie rozmieszczenie zapewni jednocześnie należyte rozśrodkowanie tyłów.

W zimie należy mieć na uwadze możliwość wyznaczenia dróg dowozu i ewakuacji /przetartych/ na przełaj, gdyż niekiedy utrzymanie istniejących dróg będzie wymagało więcej pracy ze względu na tworzenie się zasp śnieżnych np. w wąwozach.

Znaczenie dobrze utrzymanych dróg w zimie jest bardzo duże dla sprawnej pracy tyłów.

Należy wiele uwagi poświęcić sprawie maskowania rejonów rozmieszczenia tyłów i dróg dojazdowych, które mogą w poważnym stopniu demaskować ugrupowanie tyłów. W tym celu na odcinkach tych dróg zasypuje się koleiny śniegiem.

Dla zamaskowania transportu oraz innego sprzętu należy malować go na biały kolor, ludziom zaś należy przydzielać specjalne białe ubiory ochronne.

W organizacji obrony i ochrony tyłów trzeba zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie przed działaniem grup dywersyjnych nieprzyjaciela, który do tego celu może wykorzystywać narciarzy.

Ważnym zagadnieniem jest również wyznaczanie i utrzymanie punktów zaopatrywania w wodę.

Przy planowaniu organizacji tyłów kwatermistrz powinien brać pod uwagę mniejsze możliwości ludzi oraz transportu i jego częstsze awarie.

Właściwe zabezpieczenie materiałowo - techniczne i medyczne w warunkach zimowych odgrywa ważną rolę w utrzymaniu gotowości bojowej wojsk. Od tego, czy żołnierze będą zabezpieczeni przed działaniem zimna, jak będą przygotowane do działań w warunkach zimowych pojazdy mechaniczne i sprzęt bojowy oraz jakie warunki zapewni się rannym, zależeć będą w znacznej mierze sukcesy w walce.

Dlatego pododdziały tyłowe, w okresie zbliżającej się zimy oraz w czasie jej trwania będą miały do wykonania dodatkowe zadania: wymiany umundurowania letniego na zimowe, wymiany olejów i smarów, zapewnienia warunków do ogrzewania ludzi, a szczególnie rannych oraz przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem technicznym ruchu po drogach i bezdrożach.

Dużą rolę, w warunkach gdy żołnierze będą przemarznięci i przemoknięci, odgrywa sprawa zabezpieczenia w gorącą strawę, którą powinno się wydawać trzy razy na dobę.

W miarę możliwości należy dążyć do zwiększenia kaloryczności wyżywienia.

Zagadnienie wyżywienia w warunkach zimowych będzie napotykało na poważne trudności ze względu na trudności w zabezpieczeniu żywności przed mrozem.

Zwrócić trzeba przy tym uwagę na wydawanie nie zmarzniętego chleba i na niedopuszczenie do zamarznięcia jarzyn świeżych oraz środków spożywczych w szklanych opakowaniach.

Pod względem mundurowym należy zaopatrzyć pododdziały nie tylko w ciepłe umundurowanie i bieliznę lecz również w kombinezony maskujące, namioty, środki ogrzewcze a służbę medyczną, dla zabezpieczenia rannych, w kożuchy, śpiwory, buty filcowe itp.

W służbach zabezpieczających eksploatację techniki bojowej zwrócić uwagę na przygotowanie urządzeń do podgrzewania olejów i wody oraz na wyposażenie pojazdów mechanicznych w sprzęt umożliwiający pokonywanie trudnych odcinków dróg /łańcuchy przeciwślizgowe, płozy, łopaty itp/. Należy również zorganizować udzielanie pomocy technicznej na trudnych odcinkach dróg szczególnie w czasie gołoledzi i opadów śnieżnych oraz zwiększać skład zamykania technicznego w czasie marszu kolumn.

W zimie należy również przewidywać większe zużycie mps dla wozów bojowych i pojazdów mechanicznych.

W służbie medycznej trzeba zwrócić szczególną uwagę na odpowiednie przechowywanie leków dla zabezpieczenia przed zniszczeniem oraz na szybkie zbieranie rannych i ich ewakuację, w czasie której należy rannym zapewnić ociepłacze /koce, śpiwory, kożuchy itp/. Sanitariusze powinni posiadać ciepłe napoje dla rozgrzewania. Samochody sanitarne powinny być ogrzewane. W czasie ewakuacji transportem ogólnego przeznaczenia należy co 0,5 godziny zapewnić rannym rozgrzewanie na specjalnie zorganizowanych punktach.

Wiele uwagi trzeba również poświęcić sprawie zapobiegania odmrożeniom. W tym celu służba medyczna powinna prowadzić prace profilaktyczne /pogadanki itp/ oraz zaopatrzyć cały skład osobowy w środki przeciw odmrożeniom i przeziębieniom.

d/ <u>W terenie lesisto-bagnistym</u>

Teren lesisty o małej ilości dróg, przeważnie gruntowych przy stosowaniu zawałów leśnych i zapór minowych zmniejsza w znacznym stopniu manewrowość i tempo działań wojsk. Działania bojowe prowadzone są małymi pododdziałami, na dogodnych kierunkach, wzdłuż dróg.

Dobre warunki maskowania i trudności w prowadzeniu obserwacji, umożliwiają skryte działanie na skrzydła i tyły ugrupowania bojowego oraz zaskoczenie.

W lesie zmniejsza się promień rażenia broni atomowej, powoduje on jednak w strefie rażenia większe straty w ludziach i sprzęcie a ponadto wywołuje olbrzymie pożary, które będą zagrażały pobliskim rejonom.

Chemiczne środki trujące zastosowane w terenie lesistym utrzymują się przez długi okres i są trudne do usunięcia ze względu na osiadanie na koronach drzew i podszyciu.

Las daje wielkie możliwości w zakresie wykorzystania drewna do budowy ukryć lecz często podmokłe tereny uniemożliwiają wykonywanie wykopów ziemnych.

Te właściwości działań bojowych wojsk w terenie lesistym wpływają w poważnym stopniu na organizację i pracę tyłów.

Pododdziały tyłowe pułku w takim terenie rozmieszcza się na kierunku działania zasadniczych sił przybliżając je do pod - oddziałów bojowych. Niekiedy można je rozdzielić na dwa kierunki jeżeli drogi nie pozwalają na manewr zapasami rozmieszczając je wzdłuż dróg, przesiek oraz zapewniając im odpowiednią obronę i ochronę przez wystawienie posterunków i patroli utrzymywanych w gotowości bojowej.

Wiele uwagi należy poświęcić sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego. W pododdziałach wyznacza się nieetatowe drużyny przeciwpożarowe i wyposaża je w odpowiedni sprzęt. Drużyny te powinny być przeszkolone w likwidacji pożaru lasu przy użyciu posiadanych środków. Na temat środków ostrożności w lesie należy prowadzić z całym stanem osobowym specjalne pogadanki.

Na węzłach dróg dowozu i ewakuacji oraz skrzyżowaniach należy organizować regulację ruchu a na trudnych odcinkach dróg pomoc techniczną przez wydzielenie ciągników. Przewidywać trzeba również odkażanie i dezaktywację skażonych dróg.

Dla uniknięcia przerw w ruchu po drogach szczególnie w rejonie skrzyżowań należy wykonywać objazdy.

Jedna droga dowozu i ewakuacji może być niekiedy wykorzystywana przez większą ilość oddziałów, dlatego należy ustalić czas jej wykorzystania przez poszczególne oddziały.

Ze względu na trudności w orientowaniu się w terenie należy szeroko wykorzystywać wskaźniki i drogowskazy.

W czasie przegrupowania tyłów i ruchu po drogach unikać skupiania się pojazdów mechanicznych na polanach a szczególnie drogach, gdyż łatwo je wykryć i zniszczyć, co spowodowałoby powstanie dużych zatorów i mogłoby przyczynić się do przerwania dowozu środków materiałowych.

Dowóz zapasów materiałowych w tych warunkach prowadzi się całą dobę wykorzystując do tego celu wszystkie dostępne rodzaje transportu.

W przewidywaniu możliwości przerw w dowozie, szczególnie w terenie lesisto - bagnistym w okresie wiosennych roztopów i jesieni, pododdziały bojowe powinny posiadać zapasy doraźne środków materiałowych. Należy przewidywać tu zwiększenie zużycia mps oraz amunicji do moździerzy i artylerii ppanc, które są najwięcej wykorzystywane.

W tym okresie zwraca się szczególną uwagę na należyte przechowywanie środków materiałowych. Do tego celu stosuje się wszelkiego rodzaju plandeki jako przykrycia. Należy zwrócić w tym okresie uwagę na wyposażenie żołnierzy w peleryny /płaszcze nieprzemakalne/ oraz na suszenie obuwia i odzieży.

W terenie lesistym ze względu na brak osiedli może powstać trudna sytuacja w zabezpieczeniu pododdziałom wody dla celów spożywczych, dlatego kwatermistrz musi nawiązać kontakt z szefem służby inżynieryjno - saperskiej, który powinien zapewnić wykonanie odpowiedniej ilości punktów zaopatrywania w wodę.

Służba medyczna w czasie działań w terenie lesistym musi zwrócić uwagę na sprawę wyszukiwania rannych. W tym celu w pod - oddziałach należy wyznaczyć dodatkowo sanitariuszy noszowych, którzy będą musieli ich odnaleźć i donieść do miejsc, gdzie będą mogły podjechać środki ewakuacji sanitarnej.

W terenie lesisto-bagnistym ze względu na istnienie podskórnych źródeł wody możliwe są częste zachorowania przewodu pokarmowego.

e/ W terenie górzystym

Teren górzysty posiada wiele specyficznych cech, które wymagają specjalnego przygotowania wojsk. Dlatego też do działań bojowych w górach wydziela się przeważnie odpowiednio przygotowane i przeszkolone oddziały.

Specyficzne warunki atmosferyczne - duże skoki temperatury, ostrzejszy klimat, trudny do pokonania teren, brak dostatecznej ilości dróg oraz ich właściwości a także specyfika górskich rzek wpływają w charakterystyczny sposób na prowadzenie walki oraz jej zabezpieczenie materiałowo-techniczne i medyczne.

W terenie górzystym działania prowadzone są wzdłuż dróg, dolin, przełęczy a więc na kierunkach. Brak tu możliwości masowego stosowania techniki bojowej a szczególnie broni pancernej. Luki w ugrupowaniu bojowym stwarzają dogodne warunki do przenikania nie - przyjaciela w głąb ugrupowania wojsk powodując stałe zagrożenie jego skrzydeł i tyłów. Charakterystyczne warunki obserwacji pozwalają w poszczególnych wypadkach mieć wgląd w ugrupowanie przeciwnika a niekiedy umożliwiają działanie z zaskoczenia.

Trudności w prowadzeniu robót inżynieryjnych, możliwość lawin śnieżnych i skał, mały zasięg radiostacji jeszcze bardziej utrudniają prowadzenie walki.

Z tych warunków wynika specyficzna organizacja tyłów i ich praca.

Pododdziały tyłowe pułku, dla zabezpieczenia sił głównych rozmieszczają się na kierunku ich działania bezpośrednio za ugru = powaniem bojowym pułku. Odległość na jakich rozmieszcza się pod = oddziały tyłowe od pododdziałów bojowych nie są określone kilometra= mi lecz czasem potrzebnym na ich pokonanie ze względu na ukształto = wanie terenu /trudne do pokonania wzniesienia, serpentyny dróg itp/.

Batalionowe punkty medyczne rozmieszcza się w takiej odle= głości od kompanijnych gniazd rannych, która może być pokonana w około 0,5 godz. Pozostałe pododdziały tyłowe batalionu i pułkowy punkt medyczny w odległości, która może być przebyta w czasie około 1 godz. z tym, że odległość PPM liczy się od bpm a pozostałe od zaopatrywanych pododdziałów.

Pułkowy punkt gospodarczy rozmieszcza się w takiej odle = głości od urządzeń tyłowych batalionów, która może być przebyta w ciągu 2 - 3 godzin. Dla rozmieszczenia PPG wykorzystuje przydrożne stoki gór i rozpadliny gdzie transport okopuje się. Przy takim roz= mieszczeniu jest on w stanie w krótkim czasie rozpocząć przegrupo = wanie lub dowóz.

Szczególną uwagę należy zwrócić na ustalenie i utrzymanie dróg dowozu i ewakuacji, na których w wąskich miejscach należy przy= gotować mijanki oraz punkty wyczekiwania. Na drogach należy zorgani= zować techniczne punkty obsługi i tankowania oraz punkty pomocy me = dycznej, ogrzewania, żywienia itp. W terenie górzystym z jednej drogi będzie korzystało kilka oddziałów, dlatego należy ustalić czas korzystania z nich przez te oddziały. Ruch po drogach będzie przeważ= nie jednokierunkowy, a mijanie kolumn będzie się odbywało w wyznaczo= nych miejscach. Regulacja ruchu na drogach górskich ma szczególne znaczenie ze względu na brak możliwości wymijania się transportu na dowolnym odcinku drogi.

Planując dowóz należy uwzględniać małą prędkość transportu oraz mniejsze możliwości załadowcze.

W miejscach gdzie kończą się możliwości dostarczenia zapa= sów materiałowych jednym rodzajem transportu, należy organizować punkty przeładunkowe. Jest to w tych warunkach jedyne rozwiązanie ze

względu na konieczność stosowania, dla dostarczenia zapasów do pododdziałów bojowych, różnego rodzaju transportu /śmigłowce, transport samochodowy, konny, juczny/ a niekiedy specjalnie wyznaczonych tragarzy.

Obsługę dróg wykorzystywanych przez kilka oddziałów organizuje dywizja angażując do tego celu siły i środki tych oddziałów.

W niektórych wypadkach dostarczanie zapasów do pododdziałów bojowych i ewakuacja rannych będzie się odbywała kolejkami liniowymi oraz po mostach wiszących co wymaga odpowiedniego przygotowania ludzi organizujących zaopatrywanie i ewakuację.

Ze względu na łatwość przenikania grup nieprzyjaciela przez luki w ugrupowanie bojowe pułku i możliwość niszczenia mostów, węzłów dróg oraz urządzeń tyłowych, należy wydzielać do ich ochrony odpowiednie grupy bojowe oraz organizować system obserwacji i powiadamiania o działaniu nieprzyjaciela na tyłach.

W organizacji zaopatrywania należy zwrócić uwagę na wyposażenie pododdziałów w ciepłą odzież /duże wahania temperatury/, górski ekwipunek, dostarczenie wody oraz zwiększenie ilości zapasów żywności przy żołnierzu i w pododdziałach ze względu na brak możliwości wykorzystywania zasobów miejscowych oraz przerw w dowozie.

W terenie górzystym należy szeroko stosować wydawanie koncentratów, konserw oraz kostek paliwa stałego dla przyrządzania gorącej strawy przez żołnierzy. Pododdziały powinny być wyposażone w dostateczną ilość termostów i kotłów ogniskowych.

Należy się liczyć w tych warunkach z dużym zużyciem materiałów pędnych i smarów, które związane jest z pokonywaniem wzniesień oraz zmniejszeniem mocy silników.

W zabezpieczeniu technicznym szczególnie trzeba zwrócić uwagę na sprawność pojazdów mechanicznych, ich wyposażenie w specjalne oporniki /bloki/ oraz na organizowanie na trudnych odcinkach dróg pomocy technicznej wydzielając do tego celu ciągniki, wyciągarki itp.

Organizując zabezpieczenie medyczne trzeba pamiętać o zapewnieniu dostatecznej ilości środków przeciw odmrożeniom, o konieczności ogrzewania rannych oraz o wykorzystaniu do ewakuacji rannych różnych środków transportu.

Batalionowe punkty medyczne powinny być wyposażone w sprzęt umożliwiający wyciąganie rannych ze szczelin i ułatwiający wynoszenie ich z pola walki /liny, sanki itp/.

f/ W walkach o miasto

Pomimo możliwości stosowania broni atomowej na miasta, nie wszystkie one będą niszczone tą bronią choćby ze względu na ich ważność jako węzłów komunikacyjnych. Z tego względu wiele miast trzeba będzie opanowywać stosując konwencjonalne środki walki.

Walki w mieście nabierają specyficznego charakteru ze względu na duże skupienie dość trwałych obiektów, które są przystosowane na punkty oporu. Walka w mieście jest bardzo uporczywa, skupia się wokół poszczególnych punktów oporu lub prowadzona jest na kierunkach ważnych arterii i ulic. Cechuje ją znaczna decentralizacja. Działania bojowe prowadzą małe pododdziały wzmocnione wszystkimi rodzajami wojsk. Znaczne trudności manewru zmniejszają w znacznym stopniu tempo działań. W związku z tym również i głębokość zadań jest mała. Możliwość wykorzystania urządzeń podziemnych do przenikania grup nieprzyjaciela na tyły ugrupowania bojowego powoduje powstawanie nowych ognisk walki i zagrożenie dla pododdziałów tyłowych.

Właściwości organizacji i pracy tyłów najwyraźniej zarysowują się w dużym mieście, dlatego ten wypadek będzie omówiony.

Pododdziały tyłowe pułku w walkach w mieście rozmieszcza się przy ulicach wyznaczonych na drogi dowozu i ewakuacji, w piwnicach, tunelach i trwałych obiektach bezpośrednio za ugrupowaniem bojowym pułku.

Przed zajęciem danego obiektu na rozmieszczenie pododdziałów i urządzeń tyłowych trzeba sprawdzić stan bezpieczeństwa /miny, przewody gazowe, wodociągowe, skażenie środkami chemicznymi itd/. Biorąc pod uwagę możliwości zasypania przy zburzeniu budynków należy wykonywać dodatkowe wyjścia a stropy odpowiednio wzmacniać.

Dla dowozu i ewakuacji wykorzystuje się w mieście szerokie ulice, które nie są narażone na zasypanie przez walące się domy. W każdym wypadku należy wcześniej ustalić objazdy oraz drogę zapasową.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest utrzymanie i obsługa tych dróg. Do tego celu powinny być zawczasu wydzielone siły i środki przez dowódcę pułku. Na skrzyżowaniach ulic wystawia się posterunki regulacji ruchu i grupy przewodników, pozostałe zaś drogi należy dokładnie oznaczać wskaźnikami.

W poszczególnych wypadkach dostarczanie zapasów może być prowadzone tunelami, kanałami i przejściami wykonanymi w piwnicach domów.

W pododdziałach należy wyznaczać przewodników, którzy do - prowadzaliby transport z zapasami do dogodnego rejonu rozładunku.

W walkach w mieście należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie przeciwpożarowe obiektów zajmowanych przez pododdziały tyłowe. W związku z tym oraz ze względu na potrzeby wody dla celów spożywczych i technicznych należy wykonywać punkty zaopatrywania w wodę oraz organizować jej dostarczenie, gdyż istniejąca sieć wodociągowa będzie przeważnie nieczynna. Należy również prowadzić ewidencję i oznaczanie studzien.

W pododdziałach powinny być zorganizowane grupy awaryjno-ratunkowe, które wyszukiwałyby rannych, gasiły pożary, usuwały rumowiska.

Należy zwrócić uwagę na zabezpieczenie zapasów i źródeł wody przed działaniem dywersantów, którzy mają ułatwione zadanie ze względu na przebywanie w mieście ludności cywilnej.

W organizacji zaopatrywania istnieje pewna specyfika związana z koniecznością dostarczania różnego rodzaju zapasów do drobnych grup, w składzie których działają pojedyncze czołgi, działa, saperzy, chemicy itp. Takie działanie utrudnia w znacznym stopniu organizację zaopatrywania na szczeblu batalionu na co kwatermistrz pułku powinien zwrócić szczególną uwagę.

W czasie walki w mieście znacznie wzrasta zużycie amunicji strzeleckiej i moździerzowej oraz materiałów wybuchowych, zaś mniejsze jest zużycie materiałów pędnych i smarów. Dlatego niekiedy gromadzi się zapasy doraźne amunicji i materiałów wybuchowych przy broni i sprzęcie.

W poszczególnych wypadkach istnieją możliwości wykorzystania zasobów miejscowych jak środki spożywcze i mps z opanowanych składów, warsztatów i zakładów przemysłowych do napraw sprzętu oraz urządzeń służby żywnościowej /piekarnie, rzeźnie/ a także cywilnej służby zdrowia. Organizatorem wykorzystania zasobów miejscowych i urządzeń będzie dywizja, lecz pułk może realizować te zadania, dlatego należy zwrócić uwagę na konieczność dokładnego badania i sprawdzenia ich możliwości.

Również w zabezpieczeniu medycznym istnieje pewna specyfika związana szczególnie z charakterem strat sanitarnych oraz warunkami pracy służby medycznej. W walkach w mieście duży procent zranień wynika z uszkodzeń ciała przez odłamki murów, zgniecień, oparzeń itp. Dużą rolę będą tu odgrywać sanitariusze wyszukujący i od -

przebijający rannych oraz żołnierze z pododdziałów bojowych, wyznaczeni do grup awaryjno - ratunkowych.

W związku z lepszymi warunkami pracy służby medycznej, która wykorzystuje wszelkie dogodne pomieszczenia, istnieje możliwość szybszego udzielenia rannym pierwszej pomocy lekarskiej. W tym celu należy przydzielić do batalionów lekarzy i odpowiedni personel medyczny.

Do poszczególnych grup bojowych przydziela się sanitariuszy i wyposaża ich w zwiększone ilości opatrunków.

Służba medyczna pułku powinna zwracać baczną uwagę na stan sanitarno - epidemiczny wojska, ludności cywilnej oraz terenu. W tym celu należy prowadzić systematyczne badania podejrzanych o chorobę osób oraz w miarę potrzeby stosować szczepienia ochronne.

Służba medyczna powinna również prowadzić systematyczne badania wody dla celów spożywczych oraz żywności.

g/ W walkach o rejon umocniony

W związku z wprowadzeniem na uzbrojenie broni jądrowej rejony umocnione niewątpliwie straciły na znaczeniu. Tym niemniej istniejące umocnienia mogą być wykorzystywane dla organizacji obrony.

Rejon umocniony przełamuje się gdy nie ma możliwości jego obejścia lub opanowania z marszu.

W wypadku pokonywania rejonu umocnionego masowo będzie stosowana broń jądrowa oraz desanty powietrzne. W takiej sytuacji należy się liczyć z dużym zniszczeniem terenu oraz zniszczeniami dróg.

Pomimo masowego stosowania broni masowego rażenia ogień artylerii będzie odgrywał znaczną rolę przy niszczeniu pojedynczych punktów oporu oraz wzbranianiu odbudowy umocnień i zajmowania nowych rejonów. Z tego względu zużycie amunicji artyleryjskiej oraz materiałów wybuchowych będzie znaczne.

Specyficzny sposób działania grup i oddziałów szturmowych oraz wszystkie wymienione właściwości w działaniu wojsk wpływają w znacznym stopniu na organizację i pracę tyłów pułku.

Pododdziały i urządzenia tyłowe pułku powinny rozmieszczać się na odległościach i w rejonach zabezpieczających przed działaniem własnej broni jądrowej /szczególnie pyłu promieniotwórczego/.

Odległości te będą zazwyczaj większe niż w normalnych warunkach. Należy również w większym niż przeciętnie stopniu uwzględniać rozśrodkowane rozmieszczenie tyłów. W maksymalnym stopniu należy wykorzystać istniejące ukrycia oraz przygotowywać nowe, licząc się z możliwością silnego przeciwdziałania nieprzyjaciela przy pomocy broni masowego rażenia.

W związku ze znacznym zniszczeniem sieci komunikacji należy mieć na uwadze konieczność dowozu środków materiałowych i ewakuacji rannych po wytyczanych na przełaj drogach. Zmusi to do korzystania z transportu wyłącznie terenowego.

Duże skażenie terenu oraz sprzętu i ludzi wymagać będzie zmian rejonów rozmieszczenia tyłów oraz częstych zabiegów sanitarnych i dezaktywacji sprzętu. W tym kierunku pododdziały powinny być zawczasu przeszkolone i zabezpieczone. Zapasy materiałowe muszą być odpowiednio zabezpieczone przed skażeniem w rejonie rozmieszczenia składów jak i w czasie dowozu.

Tak w rejonie rozmieszczenia jak i w czasie marszu kolumn z zaopatrzeniem powinno być prowadzone stale rozpoznanie promieniowania przy pomocy przydzielonych chemików - dozymetrystów.

Specyfika działania grup i oddziałów szturmowych, w skład których będą wchodzić różne rodzaje uzbrojenia i sprzętu zmusza do zmian w organizacji zaopatrywania.

Rozdział zapasów materiałowych i ich dowóz będzie się odbywał nie dla poszczególnych etatowych pododdziałów lecz dla składu doraźnie zorganizowanych grup i oddziałów.

W związku z masowymi stratami sanitarnymi pułk powinien być wzmocniony służbą medyczną, która będzie udzielała jedynie niezbędnej życiowo pomocy. Punkty pomocy medycznej będą musiały realizować częściej zabiegi sanitarne. Do ewakuacji rannych, których będą znaczne ilości należy wydzielić większe ilości transportu ogólnego przeznaczenia.

W poważnym stopniu trzeba liczyć się z możliwością wycofania całego oddziału ze skażonego rejonu dla przeprowadzenia całkowitej dezaktywacji i całkowitych zabiegów sanitarnych. W tym wypadku przed tyłami staną nowe zadania zabezpieczenia materiałowego tych przedsięwzięć.

Załączników 6 na 6 ark.

Opracował:

/-/ mjr dypl. L. MUCHA

Wyk. w 120 egz.
Egz. nr 1-120-BT ASG
Wyk. Mucha, mjr dypl.
Druk JD, dn. 5.8.63r.
nr ks. 1545/WW.

Załącznik nr 1

T A J N E

Egz.nr....

ORIENTACYJNE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE TYŁÓW pz W OBRONIE

- szerokość obrony pz	20 km	
- głębokość obrony pz	14-18 km	
	Wariant I	Wariant II
- zakładane tempo natarcia npla w km/godz.	5	2
- czas pokonywania obrony pz przez npla w godz.	3-3,5	7-9
- zużycie zapasów w pułku:		
- amunicji jko	0,3-0,5	0,8-1,2
ton	48-77	123-184
- benzyny jn	0,1	0,2
ton	5	10
- oleju napędowego jn	0,3	0,6
ton	12	23
- przewidywane straty sanitarne od broni konwencjonalnej	2-4%	10-15%
- przewidywane straty sanit. od broni atomowej 1-2 uderzeń	30-50%	-
- czas pracy pododdz. tyłowych w jednym rejonie: od chwili rozpoczęcia natarcia przez npla /godz./		
- tyłów bpz I rzutu	1	2
- tyłów bpz II "	2	6
- PPM, warsztatów	2	5
- PPG:	3	6-7
- możliwości pododz. tyłowych		
- opracowanie rannych /PPM/	20-30	120-150
- ewakuacji rannych transp. sanit. pz	50	90
- dowozu zapasów do: - kompanii	1 raz	2-3 razy
- batalionu	-	1-2 "

SCHEMAT ORGANIZACJI TYŁÓW pz w OBRONIE (WARIANT)

[redacted]
Egz. Nr.....
Nr ks. 1628/w.w.

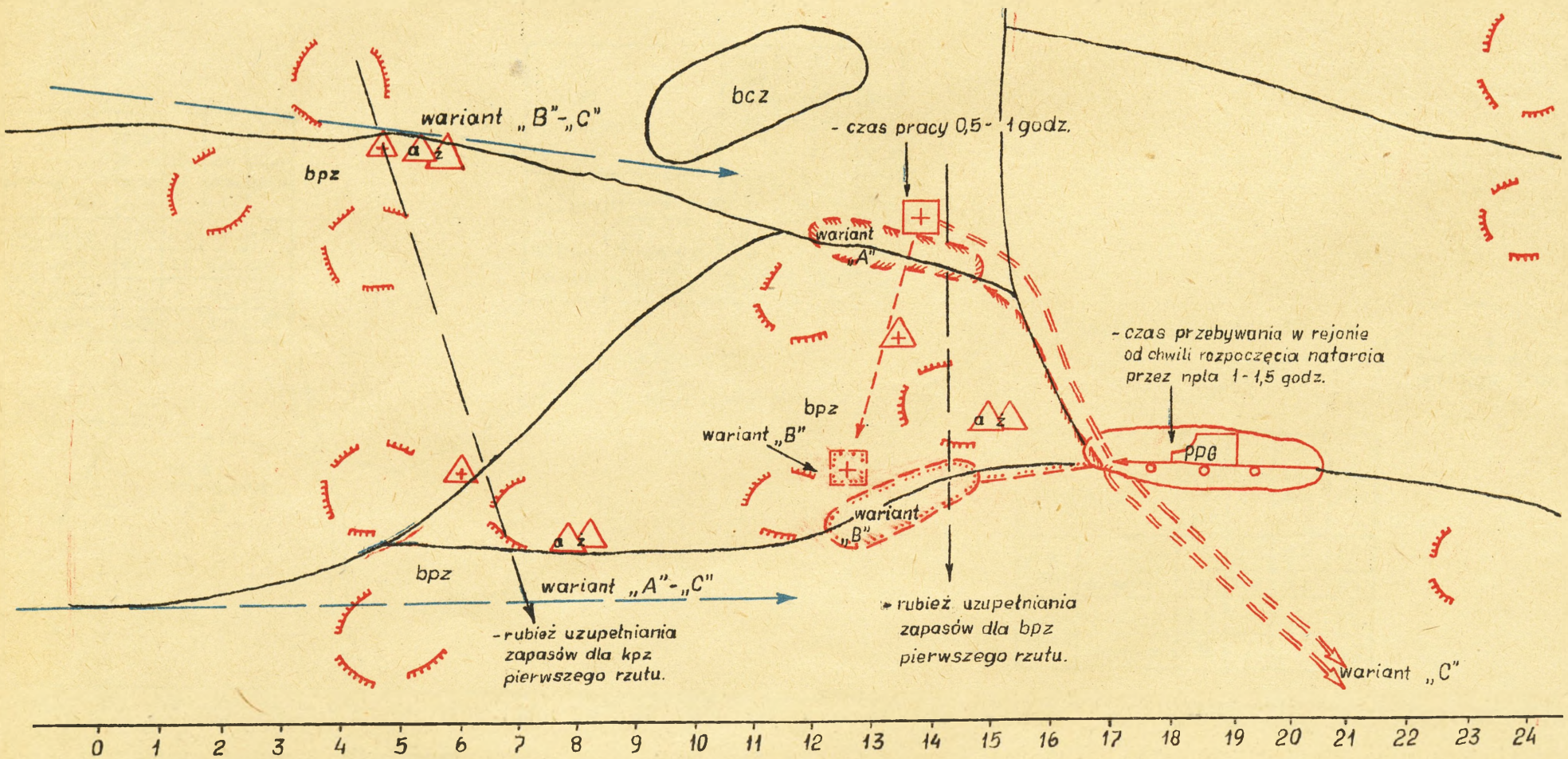

- tempo natarcia npla 5 km/godz.
- kuchnie batalionowe na czas walki mogą być skierowane do PPG;
- przegrupowanie PPG wg jednego z trzech możliwych wariantów.

SCHEMAT MATERIAŁOWEGO I MEDYCZNEGO ZABEZPIECZENIA PUŁKU

w marszu na duże odległości

~~TAJNE~~

Egz. Nr.....
Nr ks. 1628

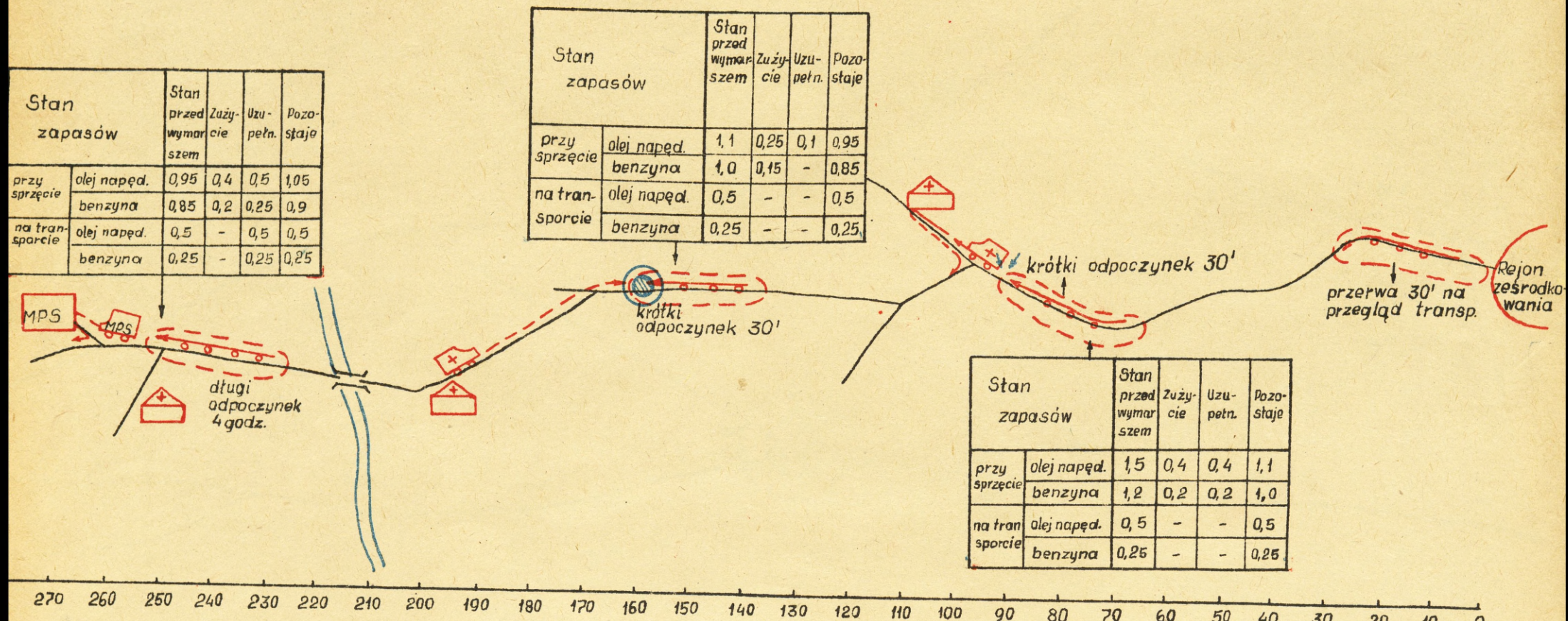

Stan zapasów		Stan przed wymarszem	Zużycie	Uzupełn.	Pozostaje
przy sprzęcie	olej napęd.	0,95	0,4	0,5	1,05
	benzyna	0,85	0,2	0,25	0,9
na transporcie	olej napęd.	0,5	-	0,5	0,5
	benzyna	0,25	-	0,25	0,25

Stan zapasów		Stan przed wymarszem	Zużycie	Uzupełn.	Pozostaje
przy sprzęcie	olej napęd.	1,1	0,25	0,1	0,95
	benzyna	1,0	0,15	-	0,85
na transporcie	olej napęd.	0,5	-	-	0,5
	benzyna	0,25	-	-	0,25

Stan zapasów		Stan przed wymarszem	Zużycie	Uzupełn.	Pozostaje
przy sprzęcie	olej napęd.	1,5	0,4	0,4	1,1
	benzyna	1,2	0,2	0,2	1,0
na transporcie	olej napęd.	0,5	-	-	0,5
	benzyna	0,25	-	-	0,25

1. Tempo marszu - 20 km/godz.
2. Zapasy doraźne przy sprzęcie:
   - oleju napędowego - 0,5 jn;
   - benzyny samochod. - 0,25 jn;
3. Zapasy ruchome mps rozdzielone do batalionów i kompanii czołgów.

SCHEMAT ORGANIZACJI TYŁÓW pz W NATARCIU Z REJONÓW WYJŚCIOWYCH POŁOŻONYCH W GŁĘBI (WARIANT)

[redacted]
Egz. Nr....
Nr ks. 1628/W.W

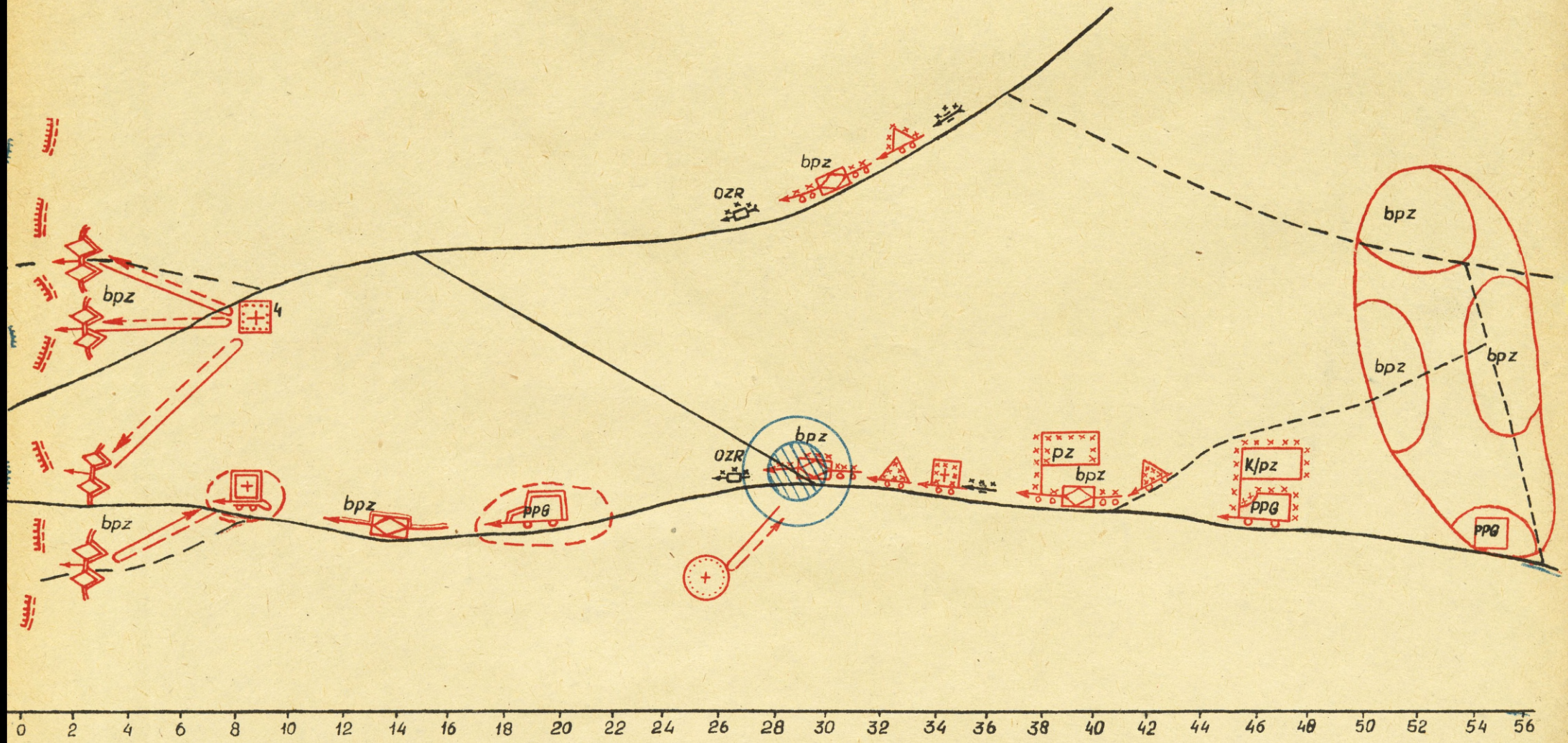

0 2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56

- pododdziały do rubieży rozwinięcia korzystają z zapasów doraźnych mps 0,2 jn oleju napęd. i 0,1 jn benzyny samochodowej;

SCHEMAT UGRUPOWANIA I PRZEGRUPOWANIA TYŁÓW PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO W NATARCIU Z BEZPOŚREDNIEJ STYCZNOŚCI Z NPLEM (WARIANT)

~~TAJNE~~
Egz. Nr....
Nr ks. 1628/W.W.

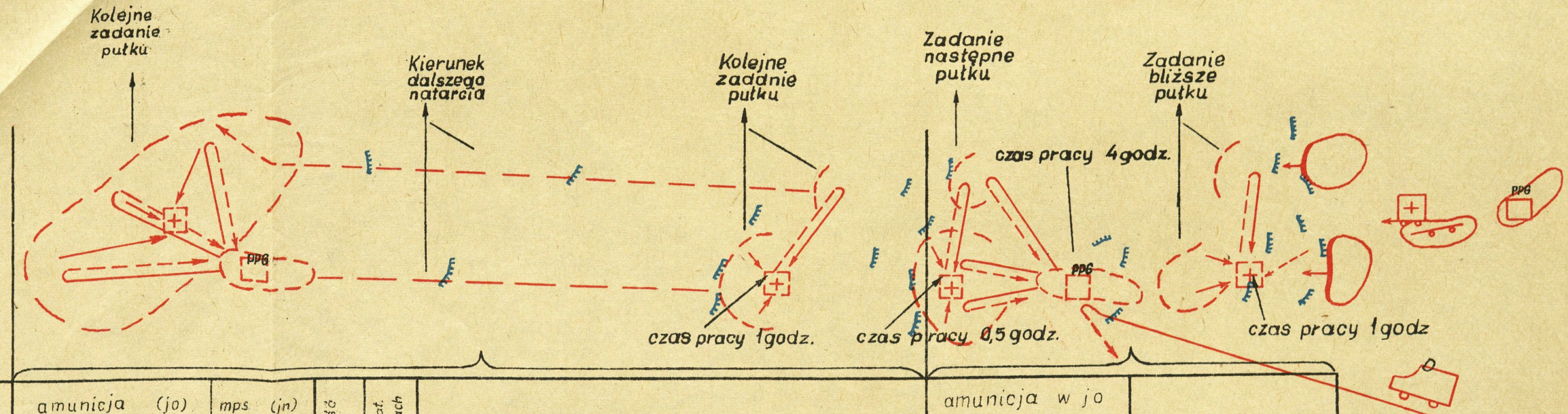

		amunicja (jo)				mps (jn)		Żywność rdz	inne mat. w tonach
		strzel.	art. moździ	czołg	plot	benzyna	olej nap.		
Zużycie		0,2	0,2	0,4	0,5	0,3	0,7	1	15
Dowoż do pododdz.		0,1	0,3	0,5	0,5	0,2	0,7	1	10
Przyjęcie z dywizji		0,2	0,1	0,5	0,3	0,1	0,5	1	10
Stan	w pododdz.	0,4	0,6	1,0	1,0	0,9	1,0	2	10
	w PPG	0,2	0,1	0,3	0,3	-	0,2	1	10

amunicja w jo				
strzel.	art. i moździ	czołgi	plot	
0,2	0,3	0,3	0,4	Zużycie
-	0,3	-	0,4	Dowóz do pododdz.
-	0,3	-	0,4	Przyjęcie z dywizji
0,5	0,5	0,7	1,0	w pododdz.
0,1	0,3	0,5	0,5	w PPG

Stan

90 87 84 81 78 75 72 69 66 63 60 57 54 51 48 45 42 39 36 33 30 27 24 21 18 15 12 9 6 3 0 3 6 9 12

- tempo natarcia - 8 km/godz.
- zużycie mps, żywności i innych materiałów liczy się za cały okres walki.
- prędkość przegrupowania pododdz. tyłowych 15 km/godz.

UGRUPOWANIE TYŁÓW pz W MARSZU
na duże odległości (wariant)

~~TAJNE~~
Egz. Nr.....
Nr ks. 1628/w.w.

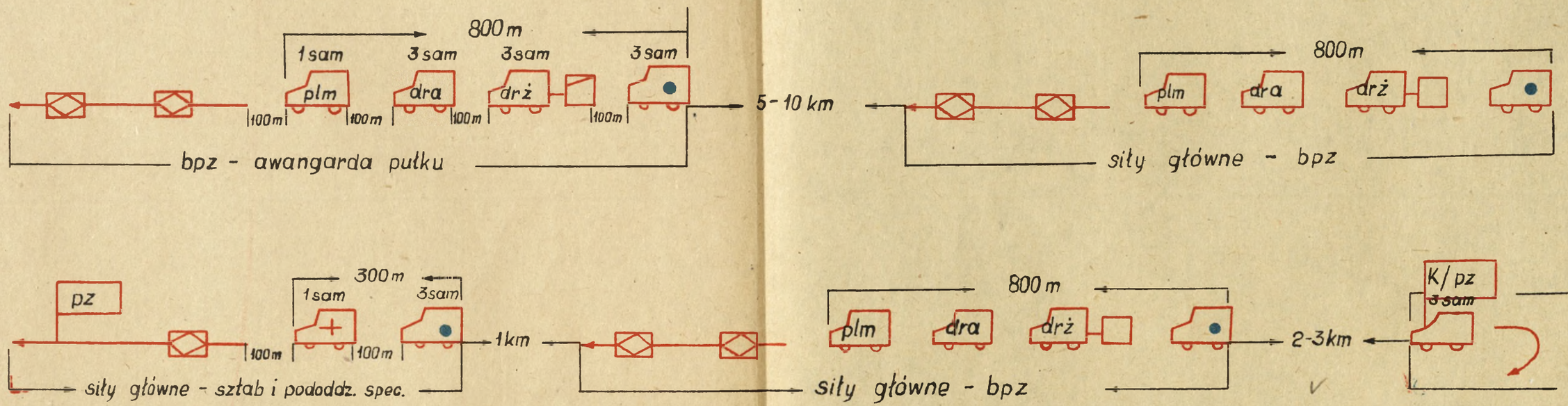

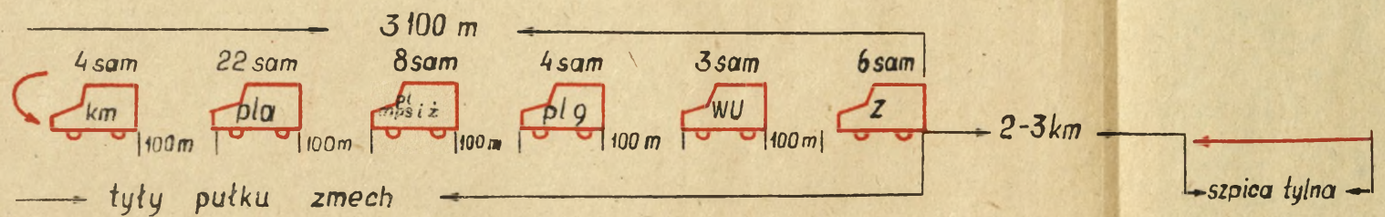

Legenda

- odstępy między samochodami - 40 m;
- do pododdz. przydzielono transport z mps w ilości 0,5 jn oleju napędowego i 0,25 jn benzyny samochodowej (transport pułkowy i dywizyjny);
- przy sztabie pułku sanitarka z kompanii medycznej;
- warsztaty naprawcze i ciągniki rozdzielono do pododdziałów i nie wchodzą one w skład kolumn tyłowych.